Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראָשען

היינט 10 זייטען

לאָדזשער פאָלקסבלאַט

№ 253 | Łódź, Poniedziałek 2 listopada 1931 r. | נייַנטער יאָהרגאַנג | לאָדז, מאָנטאָג כ״ב מרחשון תרצ״ב | № 253

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אַדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פעטריקאָווער 21, טעל. 224-71

צו־זאַמענפאַהר פון קהלה־פאָרשטעהער

וועט בעטען אָפּצושאַפען דעם נייעם קהלות־געזעץ

וואַרשאַ, 1. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) היינט האָט זיך אין זאַל פון דער וואַרשאָווער קהלה געעפענט דער צוזאַמענפאָהר פון קהלה־פאָרשטעהער פון 15 וואָיעוואָדזטוועס.

דער צוזאַמענפאָהר איז גערופען געוואָרען צוליב פאָלגענדע סיבּות:

דעם 7. פּ. ח. איז פערעפענטליכט געוואָרען אין „דזשעניק אוסטאַוו" דער נייער קהלות־געזעץ, לויט וועלכען עס וועט צוגענומען ביי די יודישע קהלות אין פּוילען כמעט די גאַנצע ביז־איצטיגע אויטאָנאָמישע רעכט.

קודם כל, איז אין נייעם געזעץ כמעט איבּערגאַנצען געענדערט געוואָרען דער אופן פון איינמאָהנען עטאַט.

אויסער דעם זענען ביים צאָהלען עטאַט געמאַכט געוואָרען אַ גאַנצע רייה הנחות פאַר די פעדנאָליכע קלאַסען, וועלכע האָבען ביז איצט כמעט איינגאַנצען אויסגעהאַלטען די קהלה, און פון איצט אָן וועלען זיי דאַרפען צאָהלען גראָשענס.

אַ חוץ דעם זענען אין דעם נייעם געזעץ די קאָמפּעטענצען פון די קהלות אַזוי צוזאַמענגעשניטען געוואָרען, אַז זיי וועלען פאַקטיש נישט האָבען, צוליב וואָס צו עקזיסטירען.

כאַראַקטעריסטיש איז, אַז דער נייער געזעץ איז אויסגעאַרבּייט און פערעפענטליכט געוואָרען אָהן דעם וויסען פון די מאַסגעבענדע יודישע פאַקטאָרען, און נאָך מעהר, איבּער די קעפּ פון די צ״הה־טוער, וועלכע זענען היינט אַזוי צוזאָגען, קרובים למלכות.

עס איז אינטערעסאַנט, אַז אין דעם נייעם געזעץ האָט מען אפילו נאָכגעגעבען אַן אַלטע פאָדערונג פון די ציוניסטען, לויט וועלכע די שחיטה וועט איבּערגעגעבען דער קהלה.

בידוע, האָט די „אגודה" געפאָדערט, אַז די שחיטה זאָל איבּערגעגעבען ווערען צו די רבנים און שוחטים.

צוליב דעם אַלץ איז גערופען געוואָרען דער היינטיגער צוזאַמענפאָהר.

עס זענען געקומען אַ גאַנצע רייה דעלעגאַטען.

פון לאָדז זענען געווען: דעפּ. ל. מינצבערג און שטשעראַנסקי.

עס זענען נישט געקומען די פאָרשטעהער ווילנע, פּויזען, ראַוונע, נאָוואָגרודעק.

נישט קוקענדיג דעריויף, וואָס דער צוזאַמענפאָהר האָט געדאַרפט טראָגען אַ זאַכליכען כאַראַקטער. האָט מען זיך 5 שעה אַנ׳ערך אַרומגעקריגט...

די קריגערייען זענען געווען צווישען די ציוניסטען און די אַגודה־לייט.

מ׳האָט נאָר כסדר גערעדט וועגען די געוואָרפענע בענק, וועגען דעם פּרעזעס מאַזור׳ס באַנדאַזשירטען קאָפּ, און מ׳האָט זיך געגענזייטיג פאָרגעוואָרפען חטאים.

די ציוניסטען האָבען אַריינגעטראָגען אַ פאָרשלאַג, אַז דער צוזאַמענפאָהר זאָל אויך פּראָטעסטירען געגען דעם בעריהמטען פּאַראַגראַף 20.

די אַגודה־לייט האָבען אָבער נישט דערלאָזט חתימה, און ס׳איז נישט דערגאַנגען צו אַן אָפּשטימונג דער פּרעזעס מאַזור איז אויסגעקליבען געוואָרען אַלס פּרעזעס פון צוזאַמענפאָהר.

אין פּרעזידיום געפינען זיך: דעפּ. ל. מינצבערג, דעפּ. יעגער פון לעמבערג, פּרנס ד״ר לאַנדוי פון קראָקע א. א.

דער פּרעזעס מאַזור און דער יוריס־קאָנסולטאַנט פון דער קהלה גרינשטיין האָבען רעפערירט דעם נייעם געזעץ, און ס׳איז פאָרגעקומען אַ גרויסע דיסקוסיע.

עס איז בעשלאָסען געוואָרען צו שיקען אַ דעלעגאַציע צו דער רעגירונג מיט דער ביטע, אַז דער נייער געזעץ, וועלכער נעהמט צו די עקזיסטענץ מעגליכקייטען ביי די יודישע קהלות אין פּוילען זאָל אָפּגעשאַפט ווערען.

רעקאָנסטרוקציע פון ענגלישען קאַבּינעט

נאַציאָנאַל ליבעראַלער דזשאָן סאַימאָן וועט בעקומען אַ לייטענדע שטעלונג.

נעוויל טשעמבערלען זאָל פערנעהמען סנאָודען׳ס אָרט.

פינאַנץ מיניסטער סנאָודען זאָל אָראָפּ אין דימיסיע.

ענדערונגען אויף הויכע מלוכה־אַמטען

וואַרשאַ, 1 (טעלעפאָניש) מען גיט איבּער, אַז דער וויצע־אינערן־מיניסטער סטאַמיראָווסקי זאָל בעשטימט ווערען אַלס וואָיעוואָדע אין פּאָמערן; דער קעלצער וואָיעוואָדע פּאָטשקאָווסקי זאָל איבּערגיין אויף אַנ׳אַמט אין אינערן מיניסטעריום און אויפ׳ן אַמט פון קעלצער וואָיעוואָדע זאָל בעשטימט ווערען פּולקאָווניק קאָסטעק־בערנאַצקי.

מיכאַלעוויטש יאָהרצייט

וואַרשאָ, 1 (טעלעפאָניש) צוליב׳ן 3־טען יאָהרצייט פון גרויסען אַרבּייטער־און קולטור־טוער ביינוש מיכאַלעוויטש, האָבען זיך היינט אויפ׳ן גע שער בית־עולם פערזאַמעלט עטליכע הונדערט אַרבּייטער מיט קרענץ.

עס זענען געהאַלטען געוואָרען טרויער־רעדעס, און ס׳איז אויך, ביים קבר פאָרגעקומען דאָס פייערליכע איבּערגיין פון 100 „צוקונפטיסטען" אין די רייהען פון „בונד"

ענטוואָפנונגס־מאָראַטאָריום אויף אַ יאָהר

ערקלערונג פון אַמעריקאַ, פראַנקרייך, דייטשלאַנד, איטאַליען, שווייץ און שוועדען

גענף, 1. (ספּ. טעל.) דאָס אויסערן־מיניסטעריום האָט פערעפענטליכט אַ קאָמוניקאַט, לויט וועלכען די פראַנצויזישע רעגירונג איז מודיע דעם פעלקער־בונד, אַז זי איז גרייט מסכים צו זיין אויפ׳ן אויפהאַלטען די בעוואָפנונגען אויף אַ יאָהר צייט, אויב עס וועלען אַזוי האַנדלען די שכנות׳דיגע לענדער פון פראַנקרייך.

די רעגירונג פון די פעראייניגטע שטאַטען איז אויך מסכים אויפצוהאַלטען די בעוואָפנונגען אויף אַ יאָהר צייט, אָנהויבענדיג פון 1 נאָוועמבער 1931 אונטערן בעדינג, אַז אַזאַ דעציזיע וועלען אויך אָננעמען אַנדערע גרויסע ים־מלוכות.

די זעלבע שטעלונג אין בעצוג צו דער פּראָפּאָזיציע פון דער פעלקער־ליגע, און מיט דיזעלבע פאָרבּעהאַלטען האָבען אויך אָנגענומען דייטשלאַנד איטאַליען, שווייץ און שוועדען.

גרויסער מיטינג פון יודישע אַקאַדעמיקער אין וואַרשאַ

פּראָטעסטירט געגען דער אַנטיסעמיטישער העצע פון די ענדעקישע סטודענטען

וואַרשאַ, 1. (יט״א טעלעגראַפיש) היינט איז פאָרגעקומען אַ גרויסער מיטינג פון יודישע אַקאַדעמיקער. ס׳איז אָנגענומען געוואָרען אַ שאַרפע רעזאָלוציע געגען די אַנטיסעמיטישע העצע פון די ענדעקישע אַקאַדעמיקער. מיט אַנ׳אויפאָדערונג צו דער רעגירונג און צו די ענטשפּרעכענדע מאַכט־אָרגאַנען זיך ענטגעגענצושטעלען די ענדעקישע העצע.

„וואָס וואָלט איך געטון, ווען איך וואָלט געווען אַ דיקטאַטאָר"

לאָנדאָן, 1. (ספּ. טעל.) דאָס ענגלישע ראַדיאָ האָט אָרגאַניזירט אַ סעריע פאָרלעזונגען פון די בעריהמטעסטע פערזענליכקייטען, וואָס זאָגען אַרויס זייערע מיינונגען א. ד. ט.: „וואָס וואָלט איך געטון ווען איך וואָלט געווען אַ דיקטאַטאָר?"

נעכטען האָט וועגען דעם דאָזיגען ענין אַרויסגעזאָגט זיין מיינונג דער לאַנג־יעהריגער אַמבּאַסאַדאָר פון ענגלאַנד אין בערלין, לאָרד ד׳אַבּערנאָן, וועלכער האָט ערקלערט, אַז אין פאַל פון אַ מלחמה־אויסבּרוך, וואָלט ער אַרויסגעשיקט אויפ׳ן פראָנט נישט נאָר מיניסטאָרען און אַלע הויכע בעאַמטע, אָבער אויך — אַלע אינהאָבער פון בעוואָפנונגס־אונטערנעהמונגען.

דער פּרעמיער לאַוואַל קומט היינט קיין פּאַריז

פּאַריז, 1. (פּאַט) „איל דע פראַנס" וועט אָנקומען קיין האַוור מאָרגען 10 אין דערפריה.

דער פּרעמיער לאַוואַל וועט זיך תיכף אַריינזעצען אין אַ צוג און 2 אַ זייגער אָנקומען קיין פּאַריז.

אַנ׳אַנטיסאָוויעטישער בלאָק

די מיינונג פון „פּראַוודאַ" וועגען לאַוואַלס וויזיט אין וואַשינגטאָן

מאָסקווע, 1. (ספּ. טעל.) „פּראַוודאַ" רעדט אַרום די רעזולטאַטען פון לאַוואַל׳ס וויזיט אין וואַשינגטאָן.

די צייטונג פיהרט אויס, אַז אין בעצוג צו רעפּאַראַציע־פראַגען, ווי אויך אין ענין בעוואָפנונגען זענען פיל מעהר געגאַנגען די פעראייניגטע שטאַטען אויף דער האַנד פראַנקרייך, ווי ס׳זענען מודיע די אָפיציעלע קאָמוניקאַטען.

„אַלץ בעווייזט" — שרייבט די צייטונג — אַז צווישען לאַוואַל׳ן און הובער׳ן איז דערגרייכט געוואָרען אַ פערשטענדיגונג וועגען אַ בשותּפותדיגען פראָנט געגען סאָוויעט־רוסלאַנד. פראַנקרייך האָט בעקומען די נויטיגע סאַנקציעס צו אָרגאַניזירען אַנ׳אַנטי־סאָוויעטישען בלאָק, די הויפּט־פיהרונג פון וועלכען עס וועט ליגען אין די הענד פון אַמעריקאַ".

לויט דער מיינונג פון דער צייטונג האָט פראַנקרייך געפאָדערט די קאַפּיטולאַציע פון דייטשלאַנד, און די פעראייניגטע שטאַטען וועלען איהר, אין דער היניזיכט, איבּערלאָזען פרייע הענד.

—:O:—

רעוואָלוציע אין בראַזיליען

דזשעטוליאָ וואַרגאַס, דער פּרעזידענט פון בראַזיליען

מאַפּע פון בראַזיליען

מארשאל פילסודסקי-מארשאל פון רומעניען

וואס פאר א פשט עס לערנט דערפון די דייטשע פרעסע

בוקארעשט, (ספעצ. טעל.) בעת ווילען פון מארשאל פילסודסקי אין רומעניען, איז צו באשאנקען געווארען דורך דער רומענישער רעגירונג מיט דעם טיטול מארשאל פון רומעניען.

די דייטשע צייטונגען, וועלכע רעדען ארום די דאזיגע ידיעה גיבען צו, אז אין פאל פון א מלחמה, זאל מארשאל פילסודסקי שטיין אין דער שפיץ פון די פעראייניגטע פויליש - רומענישע ארמייען.

פועלי-ציוניסטישע קולטור-קאנגרעס אין ווארשא

ווארשא, (טעלעפ. פון אונזער קארעספאנ.) אין משך פון שבת און זונטאג איז אין ווארשא, פאר-געקומען א קולטור-קאנגרעס גערופען דורך די פועלי ציוניסטישע געזעלשאפטען „אוועגד קירסען" פון גאנץ פוילען.

מצד לאדז האבען זיך אין קאנגרעס בעטייליגט די ה"ה עדעלמאן קאגאן און סטאליארסקי.

„שטאהלהעלם" גרייט צו א מארש אויף בערלין

בערלין, 1. (ספ. טעל.) די דייטשע פאליציי האט אין א וואלד-הייזעל לעבן בערלין געפונען גרויסע זאפאסען פון וואפען און אמוניציע, וועלכע געהערען צו מיטגלידער פון „שטאלהעלם".

די דאזיגע ארגאניזאציע האט איצט אנגעהויבען א נייע טאקטיק פון קאנצענטרירען זיך לעבן דער שטאט, בכדי צו זיין גרייט צו א מארש אויף בערלין.

די „שטאלהעלמער" מאכען אויך איבונגען אין ווארפען האנד-גראנאטען.

קלאנגען וועגען ענדערונגען אין דער רעגירונג

ווארשא, 1. (טעלעפאניש פון אונזער קאר-רעספאנדענט) אין די פאליטישע קרייזען גיט מען איבער, אז ס'איז שוין א זיכערער פאקט, דאס אין די נאהענטסטע טעג זאלען פארקומען פערזאנאלע ענדערונגען אין דער רעגירונג.

מען האלט פאר נישט אויסגעשלאסען, אז דער מלוכה-פרעזידענט זאל נאמינירען אלס פרעמיער דעם מארשאל פילסודסקי.

סענסאציאנעלע פארשלאגען

זאל די פערטיידיגונג מאכען אויפ'ן בריסקער פראצעס

ווארשא, 1 (טעלעפאניש פון אונזער קא-רעספאנדענט) אין צוזאמענהאנג מיט דעם „בריס-קער פראצעס" האט זיך פערשפרייט א קלאנג, אז די פערטיידיגונג זאל ארייגטראגען אין געריכט א גאנצע רייה סענסאציאנעלע פארשלאגען:

צ. א. זאל די פערטיידיגונג פאדערען ארויס-צורופען אלס עדות, דעם נאייאגרודקער וואיעוואדע און דעם געוועז. קאמענדאנט פון דער בריס-קער פעסטונג, פולק. קאסטעק-ביערנאצקי.

—=:O:=—

יאפאן וויל ערקלערן מאנדזשוריע פאר א מאנארכיע

פאריז, 1 (ספ. טעל.) דער „היינטיגער „מאטען" גיט אן א סענסאציאנעלע דעפעשע וועגען דער סיטואציע אין מאנדזשוריען.

לויט ידיעות פון שאנכאי, איז גרייט א 60-טויזענדיגע סאוויעטישע ארמעי צו פערנעהמען צפון מאנדזשוריען, און זי קאנצענטרירט זיך לעם דער סטאציע פאגראניטשנאיא.

לויט די דעפעשען פון אמעריקא, ווילען די יאפאנער ערקלערען א מאנארכיע אין מאנדזשוריען און ארויפזעצען אויפ'ן טראן דעם פרינץ קונג.

טאקיא, 1 (פאט) אין שייכות מיט די קלאנגען וועגען די מיליטערישע אפעראציעס אין צפון-מאנדזשוריען אין וועלכע עס זאלען זיך אויך בעטייליגען די סאוויעטען – זאלען אפיציעלע פון יאפאנישען מיליטער ווענדען פי' קיריל קיין טשאנג-טשון, פון וואנען זיי זאלען אוועק קיין טא-נא', אדער לויט אנדערע ידיעות – קיין כארבין.

א קרבן פון רענטגען-שטראהלען.

פראפעסאר ד"ר האלצקנעכט, לייטער פון ווינער רענטגען-אינסטיטוט איז געשטארבען פון די וואונדען, וועלכע ער האט בעקומען ביים פארשען די רענטגען-שטראהלען.

קלאנגען וועגען ענדערונגען אין דער רעגירונג

ווארשא, (טעלעפ. פון אונזער קארעספאנ.) פון די פאליטישע קרייזען גיט מען איבער, אז ס'איז שוין א זיכערער פאקט, דאס אין די נאהענטסטע טעג זאלען פארקומען פערזאנאלע ענדערונגען אין דער רעגירונג.

מען האלט פאר נישט אויסגעשלאסען, אז דער מלוכה פרעזידענט זאל נאמינירען אלס פרעמיער דער מארשאל פילסודסקי.

דר. מ. וואלפסאן

האט זיך איבערגעצויגען

נארוטאוויטשא (דושעלנא) 2

טעלעפאן 128-83

נעמט אן פון 5 – 7 נאכמיטאג

נייעס! ◆ כשר! ◆ נייעס!

באר „בריסטאל"

פאלודניאווא 4, טעל. 151-74

איבערצייגען קען זיך יעדער!

צוליב דעם גרויסען קריזיס, וואס עס הערשט אין לאדז נעמט זיך אונטער דער באר „בריסטאל" ארו סצוגעבען די אלע שפייזען נישט אויף רעקלאמע נאר צום טיש.

פערשידענע קאנאפקעס (שניטקעס)	20
פערשידענע סאלאטקעס	40
פערשידענע זופען	
לאקשען מיט יוך	40
יויך מיט קרעפלעך	40
שוואמען-זופ	40
פיאנזשקע זופ	40
קרופניק מיט פלייש	40
פאסלאווע מיט פלייש	40
פערשידענע פליישען	
זופען-פלייש	90
לונג און לעבער מיט קליסקעלעך	90
גולאש	90
פאפריקאש	90
ווורשט מיט קרויט	90
קישקע-מילץ	90
וויםמעלעך מיט קישקע	90
וראשלעך	90
טשאלענט מיט קישקע	90
געבראטען געזענס	90
קאלבס-קאטלעט	90
קאלבס-ביוסט	90
צונג געפעקעלט	90
דייטשער בעפשטיק	90
קארמאנאדע	90
האמפאטען פערשידענע	
אמלעט מיט קאנפיטורען	40
געמישטער קאמפאט	40
שטרודעל	40
טעה	25
טעה מיט זאפט	35
טעה מיט ווין	35
פערשידענע סארטען ביער	25

מיטאג פון 3 שפייזען 1,60 און 4 שפייזען מיט געפילטע פיש 2.50

מיט אכטונג באר „בריסטאל" פאלודניאווא 4

טעלעפאן 151-74

צו דער חתונה פון פרל.

רעגינא שעפס

מיט ה' שמולעק גערנבאך

ווינשען א הארציגען מזל-טוב און א גליקליך צוזאמענלעבען.

דארא קאזלאווסקא, סאלעק גרינבערג.

צו דער חתונה פון מיין פריינד

משה קאפלאוויץ

מיט פרל. רחל קאהן

ווינש איך אלדאס-גוטס און א גליקליך צוזאמענלעבען.

יחזקאל הארוויץ.

דאנקזאגונג.

דערמיט דאנקען מיר זעהר דעם חשוב'ן

ד"ר ווינצענטי לאסקי

פאר זיין ראדיקאלער און שנעלער אויסהיילונג פון דיפטעריט-קראנקהייט, א דאנק דער ענערגישער און זארגפעלטיגער בעהאנדלונג פון אויבענדערמאנטען ד"ר איז אונזער טעכטער'ל לאלא פולשטענדיג געזונד געווארען.

געבליא און וואלף אמזעל

ארמיסטען פון „פילהארמאניע". 7352

שייטלען

מיט פאריזער שרינדען

ווי אויך פערטיגע שייטלען ווערען ערשטקלאסיג און רעיעל אויסגעארבייט

צו ביליגע פרייזען

ביי קערש. סקווערנאווא 15

לינקע אפיצינע, 1-טער שטאק.

STARSZY FELCZER

A. Neumark

Południowa 38, tel. 163-46

צוריקגעקעהרט

נעהמט אן פון 8–10 פריה און פון 2–4 נאכמ.

פאר אונבעמיטעלטע – מעסיגע פרייזען.

אייז

יעדען קוואנטום

צו ביליגע פרייזען

ליפערט

Poludniowa 22

טעל. 191 26 און 190 48

שייטלען

מיט פאריזער שרינדען

ווי אויך פערטיגע שייטלען ווערען ערשטקלאסיג און רעיעל אויסגעארבייט

צו ביליגע פרייזען

ביי פרוי ב. פארזשוצקא, קאמיענגא 5

2-טער הויף, לינקס, 2-טער שטאק.

זאל פילהארמאניע, נארוטאוויטשע 20

שבת ד. 7 נאוו. ד. י. 10 פרי, וועט דיכטער

ה' מלך ראוויטש

האלטען א פארלעזונג א. ד. ט. „אפריקע"

(באריכט פון א רייזע ארום און ארום אפריקע)

די פארלעזונג ווערט אילוסטרירט מיט 40 ליכט-בילדער

איינצלהייטען אין די אפישן.

בילעטען צום פרייז פון 50 גר. ביז 1,50 צו באקומען אין שול שרודמיעיסקא 18 אין ארב. ווינקעל, פאלודניאווע 20.

Podziękowanie

Niniejszym wyrażam swoje podziękowanie p. ADWOKATOWI

Zygmuntowi Albrechtowi

za skuteczną obronę zawikłanej sprawy niesłusznego oskarżenia

F-my MAKOWSKI i SOUR,

Piotrkowska 66, i dzięki świetnej Jego obronie, została sprawa wygrana.

Z poważaniem

A. KLAJNMAN

Piotrkowska 31.

נאך קורצע און שווערע ליידען איז נעכטען, זונטאג דעם 1 נאוועמבער 12 א זייגער בייטאג געשטארבען און דאנערשטאג צו קבורה געקומען מיין הייסגעליבטע פרוי, אונזער טייערע און אונפערגעסליכע מוטער, שוועסטער, שוועגערין און טאנטע

נ"ע שרה מרים (מאניא)

אשת ר' שמואל נ"י

פראגער

וואלבארסקא 22, וועגען וואס עס טיילען מיט אין גרויס צער די טיפטרויערענדע הינטערבליבענע

דער שווערגעטראפענער פאמיליע פראגער

צוליב'ן טויט פון זייער אונפערגעסליכער פרוי און מוטער

נ"ע שרה מרים

דריקען מיר אויס אונזער איניגסטען מיטגעפיהל

המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבלי ציון וירושלים.

גוסטאוו מיצענמאכער

מאניעק גרינבערג

וואס ווילען זיי די ענדעקישע סטודענטלעך?

רעגולער אין אָנהויב פון יעדען אוניווערזי־טעטס יאָהר חזר'ט זיך איבער די זעלבע געשיכטע.

דער קאַמף וועגען בעזייטיגען פון די אוני־ווערזיטעטען די לעבעדיגע און וועט'ן פערגרעסערן אין די פראָסעקטאָריעס די צאָהל טויטע יודען. אַ קאַמף אין בוכשטעבליכען זין פון וואָרט. דאָס איז לחלוטין נישט קיין דיסקוסיע, אין וועלכער מען וואָלט געקענט איבערצייגען אַפילו דעם הארטנע־קיגסטען געגנער, נאָר אַ קאַמף מיט שטעקענס און מעסערס, אַ ווילדער און ברוטאַלער קאַמף. און דערביי איז דער קאַמף זעהר און זעהר ווייט פון ריטערליכקייט, ווייל די כמאַרע פון די אָנפאַ־לער אַטאַקירט אַ קליין הייפעל, ווייל די צאָהל אָנ־פאַלער איז בעדייטענד גרעסער פאַר די בעפאַלענע. ווייל עס ווערט נישט געמאַכט קיין שום אונטער־שיד צווישען מאַן און פרוי, ווייל עס קומען פאָר אַזעלכע זאַכען, וואָס זענען ביי ציוויליזירטע פער־העלטעניסען אינגאַנצען אוממעגליך, ווען אַ באַנדע יונגע מענער שטויסט אַרויס און וואַרפט אַרויס אויף דער גאַס אַ יונג מיידעל.

און ווי שטעלט זיך פאַר זאַכליך דער געגענ־שטאַנד פון דעם קאַמף? דער נומערוס קלויזוס איז רעאַליזירט אויף די פוילישע אוניווערזיטעטען פולקאָם אין די גרעניצען, וועלכע מען קאָן זיך נאָר דענקען. ווייטער אַריבערטרעטען אָט די גרע־ניצען וואָלט שוין געווען אַן אומגעהויערער סקאַנ־דאַל. שוין איצט מוזען פיל יודישע יוגענדליכע שטודירען מעדיצין און טעכניק אין אויסלאַנד, וואָס לעצטענס ווערט אויך די גאַסטפריינדליכקייט פער־ביטען אויף נומערוס קלויזוס. אָבער עס איז דאָך נאָך אַ גרויסער אונטערשיד צווישען נומערוס קלוי־זוס פאַר אויסלענדער און נומערוס קלויזוס פאַר די אייגענע בירגער. וואָס־זשע אַלזאָ ווילען זיי די יונגע הערען מיט זייער פאָדערונג מכוח נומערוס קלויזוס, אויב די פאָדערונג איז שוין ערפילט אין אַלע מעגליכע גרעניצען.

און די מעשה מיט די יודישע בר־מנן'ס? ווי־פיל מאָל דאַרף מען איבער'חזר'ען, אַז די גאַנצע יודישע עפענטליכע מיינונג האָט זיך געשטעלט אויפן שטאַנדפונקט, וואָס יודישע מתים דאַרפען צוגע־שטעלט ווער'ען אין די לעך־אַנשטאַלטען צוגלייך מיט נישט יודישע. די יודישע קאָלאָ האָט וועגען דעם ענין אַריינגעטראָגען אַ גרייטען געזעץ־פראָ־יעקט, וועלכער איז אָבער דורך דער סאַנאַציע און ענדעציע, לגמרי נישט צוליב יודען פריינדליכע מאָטיווען אָפגעוואָרפען געוואָרען. די זאַך קאָן מען רעגולירען אויסשליסליך אויף אַ געזעצגעבע־רישען אופן. די יודישע עפענטליכע מיינונג איז מסכים אויף דעם וועג און פאָדערט אַליין דעם דאָזיגען וועג אָבער נישט די יודישע קהלות און נישט די יודישע מעדיקער קאָנען דאָך נישט אַרויס־גנב'ענען קיין מתים און זיי צושטעלען אין די פראָ־סעקטאָריומס! אַזאַ מין פאָדערונג איז אַן'אויס־געשפראָכענער און דערביי אַ ציניש'ער אומזין.

דער זאַכליכער אונטערגרונד פון די אַנטי־יודישע עקסצעסען מצד דער אַקאַדעמישער יוגענד, איז אַלזאָ אינגאַנצען אַן'אַבסורדאַלער, וועגען וואָס זשע אייגענטליך האַנדעלט זיך דאָ? עס געהט וועגען אַ געוועהנליכער אַנטיסעמיטישער העצע, וואָס איהרע קוואַלען שטראָמען גאָט ווייסט פון וואַנען. ווער ווייס, צי עס געהט דאָ נישט וועגען אַרויסרופען אונרוהען, וועלכע מען זאָל קאָנען אויסנוצען גע־גען דער רעגירונג. די דאָזיגע קאָנצעפּציע איז גאָר־נישט אַזוי פּאַראַדאָקסאַל, ווי עס קאָן זיך אויס־ווייזען פון ערשטען בליק אָן. ווען די אַלפוילישע יוגענד האָט מיט עטליכע טאָג צוריק דעמאָנסט־רירט אין לעמבערג געגען דער רעגירונג פאַר פו־באַנדערלאָזען איהר הויפּט־אָרגאַניזאַציע אין אוני־ווערזיטעט, האָט זי אויסגעהאַקט די שויבען. נישט ערגעץ אַנדערש נאָר אין יודישען אַקאַדעמישען הויז. פון וואַנען קומען די יודען צו דער פעראָרדנונג פון מיניסטעריום? אָבער ווער עס שטעלט אַזעל־כע פראַגען איז אַ נאַאיווער מענש.

ווער עס קען אונזערע פערהעלטענישען, דער ווייס, אַז די ענדעציע וויל אויסשפּילען איהר קאַמף מיט דער רעגירונג דווקא אויף דער יודישער הויט, ווייל אַזוי אַרום וועט זי צום לייכסטען געווינען די פינסטערע מאַסען.

אין קראָקא האָבען די יונגע הערען געהאַט אַ גרויסען טעות. דער סענאַט פון קראָקאווער אוני־ווערזיטעט, זעהענדיג וואָס עס גרייט זיך דאָ, האָט נישט געוואַרט אויף קיין ווייטערדיגע עקסצעסען, נאָר האָט באַלד נאָך די ערשטע מעשים פערמאַכט די טויערען פון דער הויכשול, בלייבט איבער די גאַס, אָבער אויף דער גאַס איז דאָס שלאָגען זיך שוין נישט אַזוי בעקוועם, ווי אין דער געביידע פון אוניווערזיטעט. האָפען אויף דער גאַנצער פוי־לישער געזעלשאַפט אין דער אַנטיסעמי...ער דע־מאַגאָגיע קען מען נישט. שוין אָפגעהערט דערפון, וואָס פאַר עקסצעסען אויף דער גאַס קאָן מען ביים היינטיגען טאָג לייכט געשטעלט ווער'ען פאַר אַ שטאַנד־געריכט.

נ. ד.

די גאלעריע עדות איז בריסקער פראצעס

בייסענדע כאראקטעריסטיק פון די פערהערטע עדות

אין בריסקער פראָצעס האָט זיך אָנגעהויבען דער פערהער פון די עדות. דערווייל זענען פער־בייגעגאַנגען פאַר'ן ריכטער־טיש עטליכע עדות פון דער בעשולדיגונג צווישען זיי איינציגע זיילען, אויף וועלכע עס האַלט זיך דער בעשולדיגונגס־אַקט. דער נעכטיגער „ראָבאָטניק" גיט אַ בייסענדע כאַראַק־טעריסטיק פון די פערהערטע עדות.

„די אמת'ע בעשולדיגער", שרייבט די צייטונג, „די דירעקטע ליווראַנטען פון אינפאָרמאַציעס, זע־נען געווען פערשידענע קליינע פונקציאָנערען פון דער פאָליציי און אַדמיניסטראַציע אויף דער פראָ־ווינץ, קאָנפידענטען, וואָס קריגען פעטע געהאַלטען, אָדער וואָס אַרבייטען אויפ'ן טאָג און פון שטיק, פרייוויליגע מוסרים, מענשען פון דעם סאָרט, ווי די נעכטיגע עדות פון טאַרנאָוו און פון לעמבערג.

וואָס פאַראַ פרעכטיגע גאַלעריע טיפּען פון דעם טאַנאַטאָר'ישען פוילען! אַזאַ מין גאַלקאָווסקי, אַ הויכער, געלער, בלאָסער, לאַנגזאַמער בעאַמטער, רעפערענדאר פון דער סטאַראָסטווע. עס פרעגט איהם דער פאָרזיצענדער, צי האָט ער געהערט שטראָפבאַרע זאַכען פון חבר ציאָלקאָש און דער הער רעפערענדאר גיט אַ רעציטיר אַרויס, אַז ער האָט געהערט, ווי חבר ציאָלקאָש האָט גע־זאָגט, אַז די קאָנסטיטוציע איז אַ גוטע. אָבער מען וויל זי ענדער'ען, אַז דאָס פעלעצען די קאָנסטיטוציע וועט זיך אָנשטויסען אויף אַ ווידערשטאַנד.... צי האָט מען זיך געקאָנט איינהאַלטען פון געלעכטער?

אָדער אַזאַ טישינסקי, וועלכען מען האָט אַרויס־געוואָרפען פון די פראָפעסיאָנעלע פעראיינען. ער האָט זיך געשטעלט פאַר'ן געריכט מיט אַ פערטיגען רעפעראַט, וועלכען ער האָט אַרויסגעשאָסען, נישט פערהיקענדיג זיך. ער דערצעהלט וואָס פאַראַ שרעק ליכע און אויפרייצענדע זאַכען חבר ציאָלקאָש האָט גערעדט אויף די מיטינגען: מען קאָן נישט ענדערן די קאָנסטיטוציע מיט האַרמאַטען און מיט קוילען, נאָר מיט וואַהל־צעטעלען.... נאָך אַזאַ מין ערקלע־רונג האָט די פערטיידיגונג שוין נישט געהאַט צום עדות קיין שום פראַגען.

אָט די עדות, פערביסענע, אַרויסגעדרונגענע מיט זייער ראָל פון בעשולדיגער האָבען נישט רעכט פערשטאַנען פאַרוואָס עס לאַכען די אַדוואָקאַ־טען פון זייערע ערקלערונגען און פאַרוואָס עס שמייכעלט דאָס געריכט, דער עדות כמורא האָט זיך בעסער צוגעפּאַסט צו דער שטימונג, וועלכע ער האָט אַרויסגערופען. זיינע ערקלערונגען האָט ער געגעבען גערן און פרייליך. ער האָט גערעדט פאַר'ן געריכט, ווי ביים גלעזעל, וועגען מיטינגען, וועגען רעדעס, וועגען דעם, ווי מענשען האָבען זיך אויפגעפיהרט אויף פערזאַמלונגען א. אַ. וו. אויף דער פראגע פון אַדוואָקאַט רודזינסקי פון וואַנען קומט ער צו זיין אַן עדות. האָט ער נישט געקאָנט ענטפער'ען. אין דער פערזאָן פון הער כמורא האָט מען פראָדוצירט אַ נייעם טיפּ עדות אין אַ פּאָליטישען פּראָצעס: אַן עדות „אַ פרייוויליגען" (נאַ אָכאָטניקא).

דעם עדות הער קאָוועצקי קענען מיר גוט פונ'ם באַמבען־פּראָצעס און פון 14. סעפּטעמבער. ער איז גוט בעקאַנט מיט דעם געריכטס־זאַל, ער קען די טעכניק פון עדות־פערהער, ער קען זיך אויס־קלויבען אַ ליניע און דער ליניע זיך האַלטען. הער קאָוועצקי האָט דעריבער בעשלאָסען צו געבען אַלגעמיינע ערקלערונגען און נישט צו ענטפער'ן אויף די פראַגען, וועלכע שטרעבען אויפצוקלער'ן די פּרטים. הער קאָוועצקי האָט זיך בעמיהט אַרויס־צוגליטשען פון די פראַגען פון די פערטיידיגער, ער האָט זיך אָפּגעזאָגט צו געבען ענטפער'ן, אָבער דאָך איז דער פערטיידיגונג געלונגען פעסטצושטע־לען אונגעהויער ווערטפולע זאַכען:

אויף דער ליסטע פון די קאַנדידאַטען קיין בריסק, וועלכע ער האָט צוגעגרייט, האָבען נישט פיגורירט די נעמען פון עטליכע פון די איצטיגע בעשולדיגטע.

אין די וואַלונגען פון די אַרעסטירטע „אַטענ־טעטער" האָט מען נישט דורכגעפיהרט קיין רעוויזי־יעס און מען האָט נישט געזוכט קיין געוועהר, צי דערפאַר, ווי עס בעהויפּט הער קאָוועצקי, ווייל ס'איז קיין צייט נישט געווען, צי ווידער דערפאַר, ווייל ער האָט פון פריהער אויס געוואוסט, אַז ער וועט דאָרט גאָרנישט געפונען.

הער קאָוועצקי האָט געהאַט בעריכטען, אַז פּ.פּ.ס. שמוגעלט געוועהר פון בעלגיען און בע־זיצט סקלאַדעס פון געוועהר; צוערשט האָט ער דע־רין נישט געוואָלט גלויבען, דערנאָך האָט ער אָנגע־הויבען גלויבען, אָבער אויף דער פראגע וואָסער־ רעזולטאַטען ס'האָבען געבראַכט די אָבסערוואַציעס אין דעם ענין האָט ער נישט געוואָלט געבען קיין ענטפער.

ענדליך האַלט הער קאָוועצקי יעדען אויפרוף געגען דער רעגירונג פאַר אַן'אויפרוף געגען דער מלוכה.

עס קומט די רייה אויף פראנקרייך

אויך דאס „גאלדענע לאנד" ווערט אריינגעצויגען אין נעץ פון ווירטשאפטליכען קריזיס

אין אַ גרויסען אַרטיקעל אונטער'ן נאָמען „אַ סוף פון דער איזאָלאַציע" בעווייזט „דער בערליבער טאַגעבלאַט", אַז דער ווירטשאַפטליכער קריזיס פון דער וועלט האָט שוין דערגרייכט אויך פראַנקרייך און אין דער היינטיגער איז שוין פראַנק־רייך מעהר נישט קיין איזאָלירט לאַנד.

ערשטענס, בעדייט דאָס פאַלען פון פונט אַ גרויסען פערלוסט פאַר דעם פראַנצויזישען אויסער־ליכען האַנדעל, וועלכער איז היי־יאָהר סיי ווי געווען אַ פּאַסיווער. אין פאַל, ווען דער ענגלישער עקספּאָרט וועט צוליב'ן פאַלען פון פונט, זיך פער־גרעסערן וועט דאָס בעדייטען אַ געפאַהר פאַר דעם פראַנצויזישען האַנדעל.

צווייטענס, לאָזט זיך שוין פון פריהלינג אָן בעמערקען, אַז די פראַנצויזישע אינדוסטרי אַרבייט מיט אַ שוואַכערען טעמפּאָ. די אַרבייטסלאָזיגקייט האָט זיך אַזוי פערשטאַרקט, אַז לויט אָפיציעלע ציפערן שטייגט איצט אַריבער די צאָהל אַרבייטס־לאָזע אין פראַנקרייך אַ מיליאָן מענשען. אַ חוץ דעם איז די פראַנצויזישע אינדוסטרי געווען גע־צוואונגען צו רעדוצירען די אַרבייטס־צייט.

די פראַנצויזישע אינדוסטריעלע אונטערנעה־מונגען, וועלכע האָבען ביז איצט געהאַט סאָלידע פינאַנציעלע באַזען, געפינען זיך איצט אין אַ שווע־רען פינאַנציעלען מצב. איינציגע אונטערנעהמונגען, זענען שוין אַפילו ליקווידירט געוואָרען.

די לאַגע איז נאָך שווערער צוליב דעם, וואָס די פראַנצויזישע בענק פינאַנסירען נישט גערן די אינדוסטריע. אַזוי איז עס געווען שוין פון לאַנג, אָבער איצט צוליב דעם קריזיס פון צוטרוי און צוליב דעם, וואָס די בענק מוזען האָ־בען אין זייערע קאַסעס גרויסע פרייע רעזערווען, שטויסט זיך אָן די פינאַנסירונג פון דער אינדו־סטריע אויף נאָך גרעסערע שוועריגקייטען.

עס איז פערשטענדליך, אַז אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן קריזיס ווענדען זיך די אינדוסטריעלער נאָך הילף צו דער מלוכה. אין פראַנקרייך הערט זיך איצט פאָדערונגען וועגען איינפיהרען שוץ־צאָהלען. מען רעכענט ווידער צו בעגרעניצען דעם אימ־פּאָרט. איינציגע בעגרענצונגען זענען שוין איינגע־פיהרט. אין פיל פאַלען העלפט די מלוכה פינאַנצ־יעל די האַנדעלס־און אינדוסטריע אונטערנעהמונ־גען. אָבער לאַנג פיהרען אַזאַ מין פּאָליטיק קאָן מען נישט.

אמת, פראַנקרייך האָט אַ גרויסען גאָלד זאַ־פּאַס, אָבער צוליב די פערלוסטען ביים פאַלען פונ'ם פונט און צוליב דעם, וואָס פיל אייראָפּע־אישע מלוכות האָבען זיך אָפּגעזאָגט פון גאָלד־פּאַריטעט ווערט דער ווערט פון פראַנצויזישען גאָלד־זאַפּאַס גאַנץ פּראָבלעמאַטיש. די לאַגע קאָן נאָך ערגער ווערען, אויב אויך אַמעריקע וועט זיך אָפּזאָגען פון גאָלד־פּאַריטעט. דעמאָלט וועט דער פראַנצויזישער גאָלד־זאַפּאַס ווערען אינגאַנצען איזאָלירט.

וויפיל יודען וועלען בעזעצט ווערן אין בירא־בידזשאן אין יאהר 1932

מאָסקווע, (יט"א)) 4 טויזענד יודישע איבער־וואַנדערער־פאַמיליעס און 3 טויזענד איבערוואַנדע־רער יחידים דאַרפען בעזעצט ווער'ען אין בירא־בידזשאַן אין 1932, לויט דעם בעשלוס פון אַ ספּע־ציעלער קאָמיסיע, וואָס איז בעאויפטראַגט געוואָרען אויסצואַרבייטען די איבערוואַנדערונגס־פּלענער פאַר בירא־בידזשאַן, אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם בע־שלוס פון אַלפאַרבאַנדישען „ציק" צו גרינדען דאָר־טען אין סוף פון 1933 אַ יודישע אויטאָנאָמע געגענד אָדער רעפּובליק.

אויסער דעם, מערקט אָן דער פּלאַן אַריינצו־בריינגען פון אויסלאַנד 100 פאַמיליעס און 1000 יחידים.

דער „קאָמזעט" דאַרף אויך פעסטשטעלען די גענויע צאָהל פון דעם טעכנישען און ווירטשאַפטלי־כען פערזאָנאַל, וואָס איז נויטיג פאַר בירא־בידזשאַ־נער ראַיאָן. די געהעריגע מלוכה־אָרגאַנען פון ס.ס.ס.ר., אוקראַינע און ווייס־רוסלאַנד דאַרפען אויס טיילען פאַר בירא־בידזשאַן די נויטיגע צאָהל ספּע־ציאַליסטען און ווירטשאַפטליכע אָרגאַניזאַטאָרען.

די אַסיגנירונגען פון דער מלוכה אויף דער איבערוואַנדערונג פון קומענדיגען יאָהר וועט, וואָהר־שיינליך, בעטרעפען העכער 20 מיליאָן רובל.

עלילת־דם־הצעה אלס קאמפס־מיטעל פון די דייטשע קארפאראנטען

בערלין, (יט"א) די דייטשע סטודענטען־קאָרפּאָראַציעס, וועלכע האָבען אַמאָל נישט אַרויס־געוויזען קיין יודען־פיינדשאַפט, ווער'ען אַלץ מעהר דורכגעדרונגען מיט'ן אַנטיסעמיטישען גייסט. די „בורשענשאַפטליכע בלעטער" זענען פול מיט פער־שידענע אַנטיסעמיטישע העץ־מעשות וועגען יודישע פרויען־הענדלער, טעראָריסטען, זיטליכקייטס־פער־ברעכער א. אַ. וו. אין לעצטען נומער פון דער צייטשריפט איז אַפילו אויפגעפרישט געוואָרען די עלילת־דם־העצע.

קאנגרעס פון דער „אייזערנער גווארדיע" אין רומעניען

די בעאונרוהיגונג פון דער יודישער בעפעלקערונג

אראדעא־מארע (יט"א) דאָס רומענישע יו־סטיץ־מיניסטעריום האָט ערלויבט דער אַנטיסעמי־טיש־פאַשיסטישער אָרגאַניזאַציע „אייזערנער גוואַר־דיע" אָפּצוהאַלטען איהר קאָנפערענץ אין קראַדע־מאַרע. דער קאָנגרעס וועט אָפּגעהאַלטען ווער'ען דעם 12. און 13־טען נאָוועמבער ה. י. פּונקט אין דער זעלבער צייט ווען עס וועט אין אַפּעלאַציאָנס־געריכט פאָרקומען דער פּראָצעס פון די שולדיגע אין די באַרשאַ־עקסצעסען דאַנילאַ, בערונדיי א. אַ.

דער דאָזיגער פאַקט האָט אַרויסגערופען אַ שטאַרקע בעאונרוהיגונג צווישען דער יודישער בע־פעלקערונג, וועלכע האָט מורא, אַז אין דער גע־שפּאַנטער אַטמאָספער פון פּראָצעס קענען לייכט אויסברעכען אַנטי־יודישע עקסצעסען.

—=x0:(=—

דער קריג אין ווייטען מזרח

יאפאנישע זעלנער פערהערען א כינעזער.

ספּאָרט-בעוועגונג

טורן-זאַלען זענען שוין פערהאַן
צי װעלען זיי אויסגענוצט ווערען

וואָס דאַרפען אונזערע טורן- און- ספּאָרט-פעראיינען אין לאָדז טוען איין ווינטער-סעזאָן? מיט דער דאָזיגער פראַגע האָבען מיר זיך שוין נישט איינמאָל בעשעפטיגט. מיר האָבען אָנגעוויזען, אַז די פעראיינען דאַרפען אויסנוצען די ווינטער-צייט, ווען זיי זענען פריי פון אַרויסטרעטונגען אויפ׳ן פעלד אין פערשידענע מייסטערשאַפטען, און וועלכע זיי זענען געבונדען מיט רעגולאַמינס און פאָרשריפטען, אויף אינעווייניגער אָרגאַניזאַציע און אויף קולטורעלער אַרבייט.

דאָס איז אַן אַקסיאָמע, וועלכע אַלע פערשטעהן שוין, אין ווינטער-סעזאָן איז פערהאַן מעהר צייט און געלעגענהייט צוצוגעוואוינען די מיטגלידער צום פעראיין, איהם לערנען וואָס איז אַזעלכעס די יודישע ספּאָרט-בעוועגונג, לערנען איהם די צילען און אויפגאַבען פון פעראיין און דערציהען איהם צו זיינע אויפגאַבען.

דאָס איז די אָרגאַניזאַציאָנעל-קולטורעלע אַרבייט, אָבער דאָס איז נישט אַלץ. קודם כל דאַרף מען פערשטעהן, אַז דער אָנהויב אין דער ספּאָרט-בעוועגונג איז אַלע געביטען איז די גימנאַסטיק, אין דער ערשטער רייה דאַרפען האָט געדענקען די יודישע פעראיינען, וועלכע האָבען שוין אַ טראַדיציע אין פיהרען גימנאַסטיק, זענען דאָך די יודישע טורן- און ספּאָרט-פעסטען געווען מאַניפעסטאַציעס נישט נאָר פאַר דער פיזישער ערציהונג פון דער יוגענד, נאָר אויך פאַר׳ן נאַציאָנאַלען געראַנק פון די מאַסען. די לעצטע יאָהרען האָט זיך אָבער אין די בירגערליכע ספּאָרט-פעראיינען דאָס אַלץ אָפּגעשטעלט, אַ שרעקליכע שוואַכקייט האָט פערפאַלגט די אַלע פעראיינען, וועלכע האָבען נישט געקענט אַרויסבעקומען זיך אויף דער אויבערפלאַך. האָט מען אָנגעהויבען זוכען די שולדיגע.

ווער איז שולדיג אין דעם וואָס ס׳זענען נישט פערהאַן אין די פעראיינען די הונדערטער טורנער און טורנעריגס, ווער איז שולדיג דערין, וואָס קיין איין טורן-פעראיין קען זיך נישט אָנשטרענגען אויף קיין עפענטליכען גימנאַסטישען אַרויסטריט, און מען איז געגאַנגען אויפ׳ן וועג פון לייכטעסטען ווי-דערשטאַנד און מ׳האָט אַרויפגעלעגט די איינציגע „אימפּאָטענץ” אויף דעם וואָס די פעראיינען האָבען נישט געהאַט קיין ענטשפּרעכענדע טורן-זאַלען, זיכער האָט אין דעם געשטעקט אַ גרויס שטיק אמת, זיכער איז דאָס געווען אַ שטערונג, אויב „בר-כוכבא” האָט שוין געהאַט אַ געדונגענעם טורן-זאַל, האָט ער זיך געפונען הינטער דער שטאָט, וואו נישט אַלע האָבען געקענט אַהינקומען.

מיר זעהען אָבער, אַז דאָס איז נישט די איינציגע סיבה, ווייל נאָך גרויסע און שטאַרקע אָנשטרענגונגען האָבען די פעראיינען בעקומען שעהנע און בעקוועמע לאָקאַלען אין מיטען שטאָט, מיט זאַלען, וועלכע זענען מעהר אָדער ווענינער ענטשפּרעכענד אויף צו טורנען און דאָך ריהרט זיך גאָרנישט פון אָרט.

„בר-כוכבא”, „מכבי” און אויך הכח האָבען געהעריגע זאַלען, וואו מ׳וואָלט געקענט טורנען און פיל אויפטוען.

מיר זעהען די סיבה פון דער שוואַכקייט אין גאָר אַן אַנדער ריכטונג, דהיינו: אין פעהלען פון גוטע גימנאַסטישע אינסטרוקטאָרען. דאָס הייסט נישט, אַז ס׳זענען אין לאָדז נישט פערהאַן קיין גוטע אינסטרוקטאָרען, פונקט פערקעהרט, ס׳זענען פערהאַן אפשר די בעסטע אין פוילען, זיי ווייזען אָבער נישט אַרויס קיין חשק צו קומען אין די טורן-פעראיינען און זיך בעשעפטיגען מיט דעם ענין.

דער רעזולטאַט דערפון איז: טורן-זאַלען זענען שוין פערהאַן אָבער אויסגענוצט ווערען זיי נישט. דאָס דאַרף געזאָגט ווערען און דיסקוסירט ווערען אויף די אַלגעמיינע פערזאַמלונגען, וועלכע קומען איצט פאָר אין אַלע יודישע טורן- און- ספּאָרט-פעראיינען.

י. ר—ג.

באָקס-קאַמף דייטשלאַנד—אַמעריקאַ
געזיגט האָט דייטשלאַנד

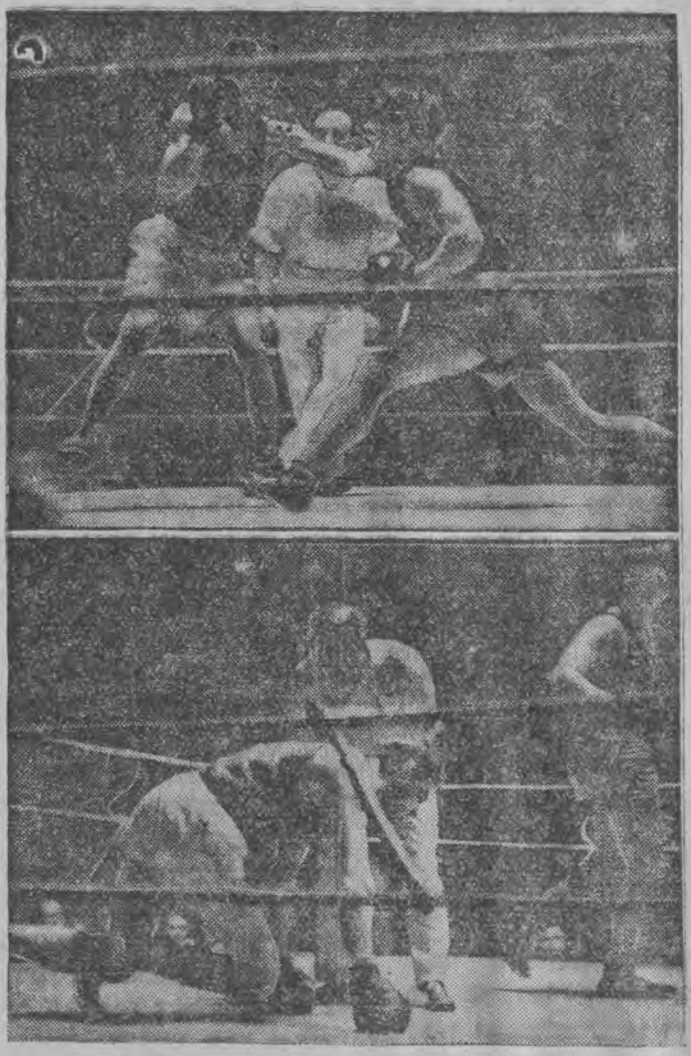

אויבען: קאַמף אין לייכט-געוויכט ציגלאַרסקי—בעלאָו. אונטען: שווער-געוויכט-קאַמף סאַטער—ראַמעק

דער סעזאָן אין אייז-האָקעי האָט זיך אָנגעהויבען

די צוויי בעסטע שטורמער פון דער פאַריזער מאַנשאַפט
און די וועלט-מייסטערין אין גלימש-לויפען סאָניאַ העני

מעטש וועגען אַריינגעהען אין דער ליגע
22 פולק (שעדלעק) — נאַפּשוד (ליפּיני) 3:4

א גרויסע סענסאַציע האָט אַרויסגערופען דער זיג פון 22 טען פולק איבער „נאַפּשוד” וועגען אַריינגעהען אין דער ליגע. „נאַפּשוד” איז שוין גערעכענט געוואָרען פאַר 100 פּראָצענטיגען פאַוואָריט אַריינצוגעהן אין דער ליגע און צום סוף גאָר אזא מין „קינץ”. איצט וועט מ׳זען קומען צו נאָך א מעטש צווישען די צוויי דערמאָנטע מאַנשאַפטען. זאָל אפילו דער 22-טער פולק רעמיזירען נעהט ער אריין אין דער ליגע, זאָל דעם צווייטען מעטש געווינען „נאַפּשוד” וועט מוזען פאָרקומען נאָך א דריטער מעטש אויף א נייטראַלען באָדען.

באָקס
וואַרשאַ — שלעזיען 6:10

נעכטען איז אין וואַרשאַ פאָרגעקומען דער צווישען שטעטישער באָקס מעטש צווישען דער רעפּרעזענטאַנץ פון וואַרשאַ מיט דער רעפּרעזענטאַנץ פון שלעזיען, דעם מעטש האָט געוואונען וואַרשאַ מיט 10 געגען 6, א שיינעם זיג האָט אָפּגעהאַלטען דער יודישער באָקסער אין לייכט-געוויכט בירענצווייג, פון וואַרשעווער „מכבי” איבער ביעלאַסן פון שלעזיען.

צוויי באָקס-וועלט-מייסטער

וועלט-מייסטער אין שווער-געוויכט שמעלינג בעגריסט דעם וועלט-מייסטער אין פליגען-געוויכט נעגאַרא.

ספּאָרט-כראָניק
פוסבאַל-מעטש: פּרעסע— ריכטער-קאָלעגיום

זונטאָג דעם 8 אָקטאָבער 2 א זייגער מיטאָג קומט פאָר אויפ׳ן פלאַץ פון וו. ק. ס. א סענסאַציאָנעלער מעטש צווישען דער פּרעסע און דעם פוסבאַל-ריכטער-קאָלעגיום.

אין דער מאַנשאַפט פון דער פּרעסע און אויך פון ריכטער-קאָלעגיום וועלען אַרויסטרעטען פּאָפּולערע שפּילער, וועלכע האָבען אַמאָל פערנומען אָנגעזעהענע ערטער אין דעם פוסבאַל ספּאָרט. דער מעטש האָט דעריבער אַרויסגערופען אַ גרויסע פעראינטערעסירונג און ס׳וועט זיכער נישט זיין קיין איין ליבהאָבער פון ספּאָרט, וועלכער וועט נישט אָנוועזענד זיין אויף דעם דערמאָנטען מעטש. די גאַנצע הכנסה פון מעטש איז בעשטימט געוואָרען לטובת די אַרבייטסלאָזע אין לאָדז.

„יוטשענקאַ” — מיטגליד פון וועלט-פערבאַנד „מכבי”

ווי מיר דערוויסען האָט דער לאָדזער קרייז-קאָמיטעט פון וועלט-פערבאַנד „מכבי” אַנולירט זיין פריהערדיגען בעשלוס נישט אָנצונעהמען „יוטשענקאַ” אַלס מיטגליד פון וועלט-פערבאַנד און נאָכדעם ווי „יוטשענקאַ” איז נאָכגעקומען אַלע פאָדערונגען פון פערבאַנד איז זי אַריינגענומען געוואָרען אַלס גלייכבערעכטיגטער מיטגליד פון „מכבי” פערבאַנד.

„יוטשענקאַ” האָט איצט אָנגעהויבען א ברייטע קולטורעלע אַרבייט צווישען איהרע מיטגלידער, צוליב דעם איז אין דער ערשטער רייה בעשלאָסען געוואָרען איינצואָרדנען א ביבליאָטעק, וועלכע בעזיצט שוין איצט 400 בענדער.

פּינג-פּאָנג-מייסטערשאַפט
אין טושינער מכבי

די פאָריגע וואָך איז פאָרגעקומען אין טושין מייסטערשאַפט פון פּינג-פּאָנג. ביים צוטיילען די זשעטאָנען איז אָנוועזענד געווען דער פּרעזעס פון קרייז פערבאַנד „מכבי” ד״ר זילבערשטראָם פון לאָדז. די ערשטע פּלעצער האָבען פערנומען: לעאָן שוואַרץ, א. בריס, ב. גוטעכמאַן, הענעך בריס, און י. יאַקובאָוויטש. ביי דער פרויען-סעקציע האָבען פערנומען די ערשטע פּלעצער: אַנרושאַ זילבערבערג און עסטערא קאָלסקאַ.

—=:)()(:=—

נעכטיגע ספּאָרט-אימפּרעזעס

דער נעכטיגער טאָג איז בכלל געווען אָרים אין ספּאָרט-אימפּרעזעס, די „קאַמפּף”-פעלדער זענען געווען בעדעקט מיט שניי און דער ספּאָרט-עולם האָט זיך ווייניג אינטערעסירט מיט די אימפּרעזעס. אין לאָדז איז פאָרגעקומען איין איינציגער פוסבאַל-מעטש אויפ׳ן פלאַץ פון וו.ק.ס.

ל.ק.ס. — הכח 0:7 (0:4)

אין שפּילען איז געווען א געוואַלדיגער אונטערשיד, הכח האָט איצט נישט קיין מאַנשאַפט מיט וועלכען זי וואָלט זיך געקענט רעפּרעזענטירען אָדער בכלל אַרויסטרעטען צו אַן ערנסטער פערמעסטונג. ס׳איז דעריבער אויך פערשטענדליך, וואָס די שטענדיגע אָנהענגער פון דער יודישער מאַנשאַפט איגנאָרירען די מעטשען, פון די אייגענע שפּילער און אויפ׳ן מעטש זענען געווען „פוסטקעס”. ל.ק.ס. איז אַרויסגעטרעטען אָהן ראַדאָמסקי׳ן טשמיעל׳ן און הערבסטרייכ׳ן. און דאָך האָט זי איבערגעשטיגען דעם „הכח” אין אַלע ליניעס. דער גרויסער טויערן-רעזולטאַט איז נאָך נישט קיין אָפּשפּיגלונג פון שפּילען. ביי א גרעסערע אָנשטרענגונג מצד ל.ק.ס. וואָלט „הכח” נאָך פיל ערגער אָפּגעשניטען. די טויערן פאַר ל.ק.ס. האָבען ערצילט דורקאַ 2, קרול 2, טאַבאַושעוויטש און סאָוויאַק.

ליגע-מעטשען אין פוילען

נעכטען זענען פאָרגעקומען 4 ליגע-מעטשען און אויך נישט אָהן סענסאַציעס.

גאַרבאַרניאַ — וואַרשאַוויאַנקאַ 1:3

גאַרבאַרניאַ, וועלכע האַלט זיך ווייטער אויפן ערשטען אָרט פון דער טאַבעלע, האָט גערעכט געשלאָגען די שוואַכע „וואַרשאַוויאַנקאַ”.

פּאָלאָניאַ — קראַקאָוויאַ 1:1

די וואַרשאָווער „פּאָלאָניאַ” האָט נישט געקענט בעזיגען די קראַקאָווער שטאַרקע מאַנשאַפט און מיט איהר רעמיזירט.

לעגיאַ — וואַרטאַ 1:3

אונערוואַרטעט האָט לעגיאַ געשלאָגען די פּויזנער „וואַרטאַ”, וועלכע האָט לעצטענס אַרויסגעוויזען א זעהר גוטע פאָרם.

רוך-פּאָגאָן 4:4

דער דאָזיגער רעזולטאַט איז שוין געווען א סענסאַציע, קיינער האָט זיך אויף איהם נישט גערעכט און דאָך האָט רוך פיל בעסער געשפּילט.

נאָך די דאָזיגע מעטשען שטעלט זיך די טאַבעלע פאַר אויף פאָלגענדען אופן: גאַרבאַרניאַ, ווישלאַ, לעגיאַ, וואַרטאַ, ל.ק.ס. פּאָלאָניאַ, פּאָגאָן, רוך, טשאַרני, לעכיאַ און וואַרשאַוויאַנקאַ.

מיט גרויס ערפאָלג

געהט צו די אקציע פאַר׳ן יודישען בוך

די אַקציע פאַרן יודישען בוך, וואָס ווערט געפיהרט ביי אונז אין שטאָט שוין 2 וואָכען צייט דורכ׳ן ספּעציעל געגרינדעטען קאָמיטעט בריײטערט זיך אויס פון טאָג צו טאָג. אין דער אַקציע זענען שוין אַריינגעצויגען געוואָרען הונדערטער פריינד, וועלכע האָבען איינגעקויפט יודישע ביכער פאַר גרעסערע סומען געלד.

עס זענען געקומען געוואָרען צעהנדליגער נייע פריינד ביי וועמען דאָס יודישע בוך האָט נאָך ביז גאָר לעצטענס געפעלט אין ביכער-שראַנק.

דער אַקציע-קאָמיטעט האָט ווידער אויסגע־אַרבייט אַ גרעסערע רשימה פון פרישע פריינד, וועלכע דאַרפען נאָך בעזוכט ווערען דורך די שליחים פון קאָמיטעט.

דער אַקציע-קאָמיטעט ווענדעט זיך צו אַלע פריינד פון יודישען בוך צו מאַכען זייערע בע־שטעלונגען ביי די שליחים פון קאָמיטעט און אַזוי אַרום צוצוהעלפען צום דערפאָלג פון דער דאָזיגער זייער וויכטיגער קולטור-אַקציע.

עס מוז מיט צופרידענקייט פעסטגעשטעלט ווערען, אַז נישט קוקענדיג אויף דער שווערער קריזיס-צייט וואָס מיר לעבען איצט איבער איז דאָך פונדעסטוועגען דער אינטערעס צום יודישען בוך נישט געפאַלען.

די טעג איז שוין אָנגעקומען פון וואַרשאַ דער ערשטער גרויסער טראַנספּאָרט ביכער, אַלע בעשטעלונגען זענען גלייך אָפּגעשיקט געוואָרען.

צוליב דעם וואָס די אַקציע וועט אינגיכען זיך ענדיגען איז געוואונשען אַז אַלע פריינד פון יודישען בוך זאָלען זיך צואיילען מיט זייערע בע־שטעלונגען.

ערעפנונג פון דער בוך=אויסשטעלונג אין דער יודישער פרויען=גימנאַזיע

אין פרויען-גימנאַזיום (פּיראַמאָוויטשאַ 6) איז נעכטען פאָרגעקומען די בוך-אויסשטעלונג.

די אויסשטעלונג ווערט געעפענט מיט אַ רעדע פון דיר. בראַנדשטעטער, וועלכער רעדט וועגען דער גרויסער בעדייטונג, וואָס די אויס־שטעלונג האָט פאַר דער קולטור. נאָך דער רעדע פון דר. עלענבערג בעקענען זיך די בעזוכער מיט די אויסגעשטעלטע יודישע, העברעאישע און פּוי־לישע ביכער, וועלכע זענען אַרויסגעגעבען געוואָ־רען די לעצטע 5 יאָהר. אַ חוץ ביכער זענען אויך אויסגעשטעלט זעהר אינטערעסאַנטע צייכנונגען.

די אויסשטעלונג איז אָרגאַניזירט געוואָרען פון דער יודישער פרויען-גימנאַזיע און איז אָפען טעגליך פון 4 ביז 9 אָוונט.

די אויסשטעלונג איז ווערט בעזוכט צו ווערן.

כפר = ביל״ו

(קאמוניקאט)

דער 50־יעהריגער יובילעאום פון דער „חבת־ציון“ בעוועגונג, וועלכע פאַלט אויס היי־יאָהר האָט אַרויסגערופען אַ גרויסען אינטערעס אין די באַציאָנאַל־געשטימטע קרייזען פון פוילישע יודענ־טום און אין דער גאַנצער וועלט.

אַ בעזונדערע בעדייטונג בעקומט דער יום־טוב פאַר דער גרויסער ציוניסטישער מחנה צוליב דעם, וואָס ער איז פערבונדען מיט׳ן צווייטען וויכטיגען יובילעאום — מיט׳ן 30־יעהריגען יובל פון קרן־קימת לישראל.

דער אויפגעהעגדער דור געדענקט זיכער די ערשטע פריהלינגס־טעג פון אונזער פרייהייטס־בע־וועגונג: און ווייסט גוט אָפּצושאַצען די פּאַקטישע גרינדער פון דער איצט ברייט־פערצווייגטער ציו־ניסטישער מאַסען־בעוועגונג. אָבער אויך די יו־גענד, די טרעגערין פון חלוצ׳ישען געדאַנק, ווייסט אַז איהר אָנפאַנג איז פערבונדען נישט נאָר מיט די גרינדער פון דער מאָדערנער חלוצ׳ישער בע־וועגונג, נאָר אויך מיט די ערשטע יודישע אינטע־ליגענטען, וועלכע האָבען מיט זייער אייגענעם לע־בען פערקערפּערט די אידעען פון זעלבסט־פערווירק־ליכונג פון יודישען רענעסאַנס־אי. עאַל.

די גרופּע פון כאַרקאָווער סטודענטען, וועלכע זענען מיט׳ן לאָזונג „בית יעקב לכו ונלכה“ (ביל״ו) געקומען צו דער יודישער יוגענד־גאַס, האָט זי דערוועקט פונקט ווי די עלטערע חובבי־ציון דעם עלטערען דור צו נייעם גלויבען אין אייגענע כוחות, צום דינען דעם פאָלק דורך אַ גרויסער אַרבייט אין ארץ־ישראל און פאַר די יודישע מאַסען אין אַלע עקען פון גלות. דאָס איז דער אייגענטליכער קוואַל פון וועלכען עס שטאַמען די טויזענדער חלוצים צום עמק, צו אַלע שטיקער ארץ־ישראל־באָדען, וועלכער איז מיט גרויס אָפּפערוויליגקייט פון דעם יודישען פאָלק אויסגעלייזט געוואָרען אין אייגענ־טום פון קרן קימת.

דעריבער וועט זיין דער 50־יעהריגער יובל פון דער „חבת־ציון“ און „ביל״י“ – בעוועגונג, ווי אויך דער 30־יעהריגער יובילעאום פון קרן־קימת דער היסטאָרישער טאָג, נישט נאָר פאַר די ערשטע געטרייע פאָרקעמפער פון דער בעוועגונג, [נאָר] אויך פאַר דער גאַנצער ציוניסטישער און חלוצ׳ישער וועלט, וועלכע בויט און שאַפט דאָס נייע ארץ־ישראל, פערווירקליכט דעם טרוים פון די ערשטע אַרבייטער־אינטעליגענץ אין ארץ־ישראל — שאַ־פענדיג די נאַציאָנאַלע יודישע לאַנד־ווירטשאַפט מיט אייגענע אַרבייט אין דעם נאַציאָנאַלען פרייהייטס־גייסט אויפ׳ן באָדען פון פאָלק — פון קרן־קימת.

וואָלט דען געקאָנט זיין אַ שענערער און בעדייטונגספולער דענקמאָל פאַר די ערשטע גע־טרייע, בויער פון אונזער פרייהייט ווי די שאַפונג פון ערשטען ביל״י — דאַרף אויפ׳ן באָדען פון קרן־קימת? קען דען דאָס יודישע פאָלק אויף אַ בעסערן אופן אויסדריקען זיין דאַנקבאַרקייט פאַר די פּיאָנערען פון דער ווידערגעבורט בעוועגונג, ווי דאָס אויסלייזען נייע טויזענדער דונמים באָדען, וועלכע וועלען בעזעצט ווערן דורך זייערע נאָכ־פאָלגער — אונזער אידעאַליסטישע חלוצים.

דעריבער וועט דער בעשלוס פון קק״ל־די־רעקטאָריום וועגען דער גרינדונג פון דעם דער־מאָהנטען דאָרף אויפגענומען ווערען מיט גרויס צו־פרידענהייט פון שיכטען פון פאָלק און וועט דינען אַלס קאָנקרעטער אינהאַלט פאַר די בעפאָרשטע־הענדע פייערונגען.

דאָס פוילישע יודענטום, דער עלטערער ציוניס־טישער דור, ווי אויך די יונגע חלוצ׳ישע גענעראַ־ציע, וועלען מיט גרויס טרייהאַפט מיטאַרבייטען פאַר דער פערווירקליכונג פונ׳ם סוף — אויפצו־שטעלען דעם מאָנומענט לכבוד די שעפער פון בע־וועגונג און רעאַלער ציוניסטישער טאַט — ביי דער גרינדונג פון כפר „ביל״י“.

מאשינז=לעכער

ווערן אָנגענומען אויסציייען ביי

ג. נאַרדמאַן, שרוזמיעסקאַ 8

אויפרייס=מאַטעריאַלען

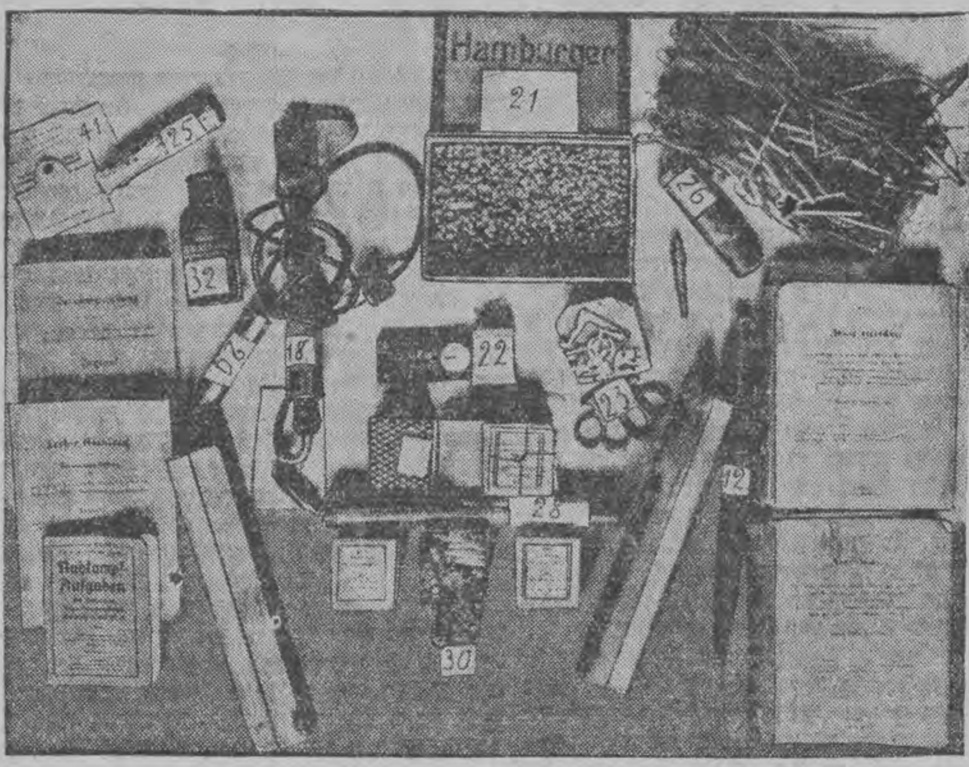

וואָס זענען געפונען געוואָרען בעת אַ רעוויזיע ביי קאָמוניסטען אין בערלין.

ציגיינערין בעשווינדעלט 10 מיידלעך

פערקויפענדיג זיי ליבעס=טראַפּענס

די טעג זענען אין דער ווילנער קרימינאַל־פּאָליציי געקומען עטליכע יונגע פּויליינס, וועלכע האָבען דערצעהלט פאָלגענדע געשיכטע:

זינט אַ געוויסער צייט האָט זיך אויף די ווילנער מאַרק בעוויזען אַ ציגיינערין מיט׳ן נאָמען „זוזיאַ“.

די ציגיינערין פלעגט פערקויפען יונגע מייד־לעך „ליבע־וואַרצלען“, פערזיכערענדיג זיי, אַז אויב זיי וועלען אַריינגעבען דעם סאָק פון די וואָרצלען אין טיי אָדער אין עסען פון זייער געליבטען, וועט ער זיך אַזוי פערליבען, אַז ער וועט גלייך חתונה האָבען מיט זיי.

די ציגיינערקע פלעגט זיך פאַר די „ליבע־וואָרצלען“ הייסען טייער בעצאָהלען, אַזוי האָט איין יודישע פּויליין בילע ג. פון שניפּישאָק בעצאָהלט דער ציגיינערין 20 זל. צוויי האָבען בעצאָהלט צו 15 זל. עטליכע צו 10 זל. אַז. וו. בלויז איינע האָט אָפּגעקויפט די „מציאה“ פאַר 4 זל.

די פּויליינס האָבען דערפיהלט אַלע פאַר־שוּיפטען פון דער ציגיינערין, קיינע פון זיי האָט אָבער נישט בעמערקט, אַז פון דעם „ליבעס־וואָר־צעל“ זאָל ביים קאָוואַליער שטייגען די ליבע. זיי פלעגען בלויז ווערען אַביסעל ליידענשאַפטליכער און איינער האָט שיער נישט פערגוואַלדיגט די פּויליין, וועלכע האָט איהם טראַקטירט מיט טיי אין וועלכע ס׳איז אַריינגעלייגט דער „ליבעס־וואָרצעל“.

אין שייכות מיט דער דאָזיגער מעלדונג, האָט די פּאָליציי אַרעסטירט די „מכשפה“.

בעת דער אויספאָרשונג איז זי זיך מודה גע־ווען אין פערקויפען דעם „ליבעס־וואָרצעל“.

— וואָס בין איך שולדיג — האָט ערקלערט די ציגיינערין — אַז ס׳געפינען זיך נאַראָנים, וועל־כע גלויבען, אַז מ׳קען איינפלאַנצען ליבע מיט דער הילף פון אַ וואָרצעל.

קלעפּסידרעס

צו זעהר ביליגע פּרייזען

בעקומט אין די דרוקעריי פון

„נייעם פאָלקסבלאַט“

די קלעפּסידרעס ווערען איז משך פון 1 שעה אויסגעפערטיגט און פונאנדערגעקלעבט איבער דער שטאָט.

קרבן פון שפּיאָנאַזש

סענסאַציאָנעל קרימינעלישער ראָמאַן

(58

— מיר איז איהם אויך אַ שאָד — האָט זיך הערינגטאָן אָפּגערופען — זעהר אַ פיינער און פעהיגער יונגערמאַן... חוץ דעם דאַרף איך אייך זאָגען, לאָרימער, אַז אויב מ׳דאַרף אַמאָל אַ מערדער מוחל זיין, איז עס נאָר אין אַזאַ פאַל... נישט בע־שטראָפען קומט איהם, נאָר בעלוינען, ווייל, אויב זי — ער האָט מיט אַ זשעסט אָנגעוויזען אויפ׳ן פּאָרטרעט פון דער לעדי ראָלסאָן — אויב זי וואָלט אַרויסגעגעבען די דאָקומענטען.... דאַנקען גאָט! ראָלסאָן האָט זיי נישט געלייענט, און ער ווייסט נישט זייער איבהאַלט! אַ נישט וואָלט ער געווען אין דערזועלבער מיינונג, וואָס איך... ס׳איז שרעק־ליך, וואָס גראָד זי האָט ער אַזוי ליב געהאַט... זאָגט, געפינט איהר נישט אַיין, אַז דער דאָזיגער צי־מער איז אַנ׳אויסטערלישער? ס׳איז זעהר אַ שווע־רער און אומאָנגענעהמער, דער ריח פון די בלו־מען.

— אָ, אָט איז בראַון! הייסט עס, אַז עס האַנ־דעלט זיך ווירקליך וועגען קאַרלינען. — האָט זיך אָפּגערופען לאָרימער, גייענדיג ענטקעגען דעם אַד־וואָקאַט, מיט וועלכען ער איז שוין פון לאַנג־אָן געווען בעפריינדעט. — אויב דאָס האָט איהר, בראַון, דאָ אַהער צוזאַמענגערופען, כדי אַרויסצוקריגען אַנ־ענדערונג פון דעם אורטייל איבער קאַרלינען, וואָ־רען איך אייך, אַז די טרתא איז געווען אַנ׳אומזיסטע.

— איך האָב קיינעם נישט גערופען, און איך האָב כלל נישט גערעכענט, אַז איך וועל דאָ אייך טרעפען! — האָט בראַון געענטפערט — איך בין אַהער געקומען אויף דער איינלאַדונג פון סער ראָ־בערט.

מיר אויך דאָסזעלבע... אָבער צו־וואָס בע־דאַרף ער אונז? אפשר איז עפּעס אומגעריכטעס, נייעס אויפגעדעקט געוואָרען?

— איך וואָלט עס גערן געוואָלט! ווייל אויב מ׳וועט קאַרלינען מאָרגען אויפהענגען, וועט אויף אונזער געוויסען לאַסטען אַ מורא׳דיגער געריכטס־טעות! — האָט דער אַדוואָקאַט אויסגערופען.

— גאַרישקייט! איהר האָט איהם אויסגעצייכענט פערטיידיגט אויפ׳ן פּראָצעס, אָבער שוין־זשע גלויבט איהר, אַז ער איז אומשולדיג?!

— איך בין אַבסאָלוט זיכער! איך בין פון סאַמע אָנהויב געווען אין דעם זיכער, אַזאַ שרעק־ליכען און אומגעריכטען ענין האָב איך אין דער גאַנצער צייט, וואָס איך פּראַקטיציר, נישט גע־טראָפען.

לאָרימער האָט צורודערט אַ קוק געטאָן אויפ׳ן אַדוואָקאַט, אָבער ער האָט נאָך נישט בעוויזען צו ענטפערען, ווי אין דער טיר האָט זיך בעוויזען דזשענקינס און געמאָלדען:

— מיסטער סטאַר און מיסטער שנעל.

מאָריס און דער געהיים־אַגענט זענען אַריין אין בודואַר.

בראַון האָט געדריקט די הענד דעם זשורנאַ־ליסט, און לאָרימער האָט אַ שאָקעל געטון מיט׳ן קאָפּ אין דער זייט פון דעם געהיים־אַגענט, און האָט אַ פרעג געטון:

— ס׳איז עפּעס דאָ נייעס?

— איך ווייס נישט, סער.

— צו־וואָס זשע האָט מען אונז דאָ צוזאַמענ־גערופען? — האָט לאָרד הערינגטאָן פערחידוש׳ט אַ פרעג געטון.

— ענטשולדיגט, אייער דורכלויכט.... איך וואָלט אייך געבעטען, מיינע הערען, צו פערנעמען די ערטער. — האָט געענטפערט אַ רוהיגער, קאַלטער קול.

דער לאָרד הערינגטאָן האָט זיך שנעל אומגע־קוקט.

אין דער טיר פון כינעזישען גאַסט־צימער איז ערשינען דער קאַמער־דינער טאָמסאָן, האַלטענ־דיג אין דער האַנד אַ ציגאַרענשאַכטעל.

ער איז געווען בלאַס, נאָר אָפּגעהיט די אויסער־ליכע רוהיגקייט.

— וואָס בעדייט עס אַלץ? צו וואָס האָט אונז דער סער ראָבערט צוזאַמענגערופען? — האָט לאָרד הערינגטאָן שטרענג אַ פרעג געטון.

— אויב איהר, אייער דורכלויכט, און איהר, מיינע הערען, וועט בעוויליגען זיך אַוועקצוזעצען, וועל איך אייך אַלץ באַלד אויפקלערען! — האָט טאָמסאָן איבערגעחזר׳ט, צוקומענדיג צום טיש, און אַוועקשטעלענדיג דאָס שאַכטעל.

זיינע צערעמאָניעלע און פייערליכע [illegible]־רען האָבען געמאַכט אַנ׳איינדרוק.

די מיניסטאָרען, דער אַדוואָקאַט, דער זשורנאַ־ליסט און דער געהיים־אַגענט האָבען פערנומען זייערע פּלעצער ביים טיש.

טאָמסאָן איז געשטאַנען, מיט דער האַנד אַ־רויפגעלייגט אויפ׳ן ציגאַר־שאַכטעל און אויפמערק־זאַם בעטראַכט די פערזאַמלטע.

— דאָס האָב איך זיך דערלויבט, אינ׳ם נאָמען פון סער ראָבערט אייך צוזאַמענצורופען, מיינע הערען. — האָט אָנגעהויבען דער אַלטער דינער מיט אַ רוהיגען, פאַמעליבען קול, — אַז איהר וועט מיך אויסהערען, וועט איהר מודה זיין, אַז איך האָב געהאַנדעלט אָרענטליך, מחמת עס האַנדעלט זיך וועגען דעם לעבען און טויט פון אַנ׳אומשולדיג־פערמשפּט׳ען מענשען.... איך בעט אייך, איהר זאָלט פערשרייבען דאָס, וואָס איך וועל אייך זאָ־גען. אָט דאָ האָט איהר פּאַפּיר און טינט.... דאָס האָב איך דערבערגעט די מילעדי!

ווען אַ באַמבע רייסט אויף׳ן טיש, וואָל־טען די פערזאַמלטע נישט געווען אַזוי דערשראָקען, ווי פון דער דאָזיגער רוהיג־אַרויסגעזאָגטער פראַזע.

טאָמסאָן איז געבליבען שטיין רוהיג, ווי נישט איהם וואָלט מען געמיינט?

אין אַ ווייל שפּעטער איז געוואָרען שטיל, און די שטרענגע, הויכע שטימע פון בראַונען האָט אַפּגעהילכט:

— ווייטער.... דערצעהלט אונז אַלץ.

טאָמסאָן האָט אויפגעהויבען די אויגען, בעגעגענט זיך מיט׳ן אַדוואָקאַטס בליק, און האָט, ווענדענדיג זיך צו איהם, פאָרטגעזעצט:

(פאָרטזעצונג קומט).

אין א מאסקווער הויז

פון פ. ראמאנאוו.

(ס וף).

די לעצטע צוויי צימערן אין קארידאר גומער ביין און נומער צעהן האבען פערנומען: עפעס אייבע א שעהנע ווייבעל, וועלכע איז יעדע פריהמארגען געגאנגען אין וואש-צימער אנגעטון אין א דורכזיכטיגער שאל, און נאך עפעס א ווייבעל, א פענסיאנערקע, זי, די פענסיאנערקע האט אלץ מורא געהאט, אז מען זאל איהר נאך, חלילה, וחס, נישט אויפהערען צאהלען די פענסיע; און צונעהמען די פענסיע — אזוי האט זי געמיינט — קען מען ביי איהר צוליב צוויי אורזאכען: ווען מען וועט זיך כאפען, אז זי איז פעהיג צו ארבייטען, אדער ווען מען וועט דערוויסען, אז זי האט פיינע מעבעל אין איהר צימער, האט זי דערפאר גאנצע טעג געראטעוועט, כדי דאס הארץ זאל ביי איהר זיין שוואך, און דאס צימער האט זי געהאלטען אזוי, אז עס איז געווען א שרעק אהין אריינצוגעהן, די בעסערע זאכען, וואס זי האט אין צימער געהאט, האט זי אוועקגעגעבען דער פראפעסארשע, דעם פאל אין צימער האט זי קיינמאל נישט געוואשען.

אליין איז זי שטענדיג ארומגעגאנגען א נישט פערקעמטע מיט האלבע שיכלעך אויף די באָרפיסע פיס, מיט א צעריסענעם מאר-מאנטעל און מיט פערקאטשעטע ארבעל, און אלע מאל ווען זי האט געדארפט געהן נאך דער פענסיע האט זי זיך אנגעטון עפעס אנ'אלטען מאנטעל און א שוואַרץ שאַלעכעל.

און גאר בעזונדער מיט אנ'אריינגאנג דורכ'ן קליינעם קארידאר האט געוואוינט — אזוי האט מען געדענקט — א ווייסער סאוועטישער טוער, מיט'ן נאמען נאטאנסאן, נאך איהם איז יעדען פריה מארגען געקומען אנ'אויטאמאביל, וואס האט געפייפט ביי די פענסטער. צו איהם האט מען זיך אין הויז בעצויגען מיט דרך ארץ און זעהר פארזיכטיג.

אנגעהויבען דעם טאג אין הויז האבען אלע מאל די הינט, אזוי שנעל ווי מען האט דערהערט די טריט פון די מילך-בריננגערינס אויף די טרעפ, האבען זיך באטאנסאנ'ס הינט צוהאווקעט און גענומען גראבלען די טירען מיט די פערשטע לאפעס.

דערנאך אז נאטאנסאנ'ס הינט האווקען, האבען דער פראפעסארשעס יאפאנישע הינטלעך אויך אנגעהויבען האווקען, פ יהער אין צימער, און ווען מען האט זיי פון צימער ארויסגעלאזען זענען זיי מיט די קליינע פיסלעך ארויסגעלאפען אין קארידאר, און צוזאמקוקענדיג זיך אין אלע זייטען, האבען זיי פערריסען די קעפלעך אויף און האבען זיך ווידער צוהאווקעט.

באלד האט זיך דערהערט דער קלאפ פון א טיר, וואס איז גראד געווען נישט גוט צוגעמאכט, און דורך וועלכער א שכן האט דערהערט דאס האווקען פון די הינט, און האט שוין מעהר נישט געקענט שלאפען, מיט'ן מעטעלס איז דאס געווען דער סטאטיסטיקער. ער האט זיך צושריגען: — א גענט פון הינט האט מען דא געמאכט! ביטאג און ביינאכט איז דא קיין רוה נישטא.

נאכדעם האט מען שוין געוועהן ווי די פערטשאנקינא געהט אין קיך אריין, אנגעטון אין אנ'אלטען סיטצענעם קליידעל, מיט האלבע שיכלעך אויף די באָרפיסע פיס, מיט שיטערע האר און מיט א קוגליקעל אויפ'ן נאקען.

און עפעס ווי אלעס וואלט דא געווען אויסגערעכנט, האט זיך גלייך נאכדעם געעפענט די טיר פונ'ם פראפעסארס צימער, און א פאר העגט האבען זיך ארויסגערוקט און האבען אנגעהויבען טרייסלען א פאר אלטע הויזען, און פונקט דאן איז גראד אימיצער פון די שכנים פערביינגעגאנגען און האט, ס'פערשטעהט זיך, נישט געוואלט ליידען, וואס מען טרייסעלט אויף איהם שטויב, האט ער געהאט טענות צום פראפעסאר, אבער יענער האט אויף די טענות נישט געקענט ענטפערען, ווייל ער איז פון דער אנדערער זייט טיר געשטאנען אין אונטערוועש און האט אליין נישט געוואוסט אויף וועמען ער טרייסעלט די הויזען.

באכדעם האבען זיך שוין אלע אנדערע טירען אנגעהויבען עפענען אינצווייז און די שכנים זענען ארויס.

דער ערשטער האט זיך געוויזען דער הויכער אנגעכמורעטער דיאקאנאוו, דער מאן פון דער געוועזענער אייגענטימערין פון דער וואוינונג, מיט א קריגעל אין דער האנד, איז ער צוגעגאנגען אין קיך צוגרייטען קאווע, פון דער טיר, וואו די פענסיאנערקע האט געוואוינט האט אימיצער דורכ'ן שפעל ארויסגעקערט שטיקלעך פון פאפיראסען, וואס מען האט אויסגערויכערט ביינאכט.

אינדערפריה זענען די שכנים ווי אלע מאל געווען זעהר סענסיטיוו און נישט געקענט ארייבערטראגען קיין אומבעקוועמליכקייטען, קיין בעמערקונגען. פונקט ווי זיי וואלטען נאך שעהנע זיסע חלומות מיטאמאל דערוועהען אז זיי זענען אריינגעפאלען אין אנ'ערב רב פון פרעמדע מענשען.

עס איז נישט אוועק קיין איין פריהמארגען, אז די הינט זאלען נישט האווקען אויפ'ן סטאטיסטיקער. ווען זיי דערזעהען איהם ארויסקומען פון דעם וואש-צימער א צושויבערטען, מיט א האנטטוך אין בעט'ן האלז און נאקען, און ער איז דערביי ווי אלע מאל געווען רויט ווי א צוויק און האט געשריגען אויף דער יאדאם נאטאנסאן:

— אויב די הינט אייערע וועלען אויף מיר נישט אויפהערען האווקען, וועל איך אייך אנקלאגען אין געריכט.

— אבער זיי בייסען דאך אייך נישט.

— גאר בייסען האבען זיי מיך גענדארפט, וואס פארא שווארץ יאהר איז דאס! א הינטארניע האט מען דא געמאכט. דינגט פאר זיך א בעזונדער שטיבעל און פרייט זיך דארט מיט די הינט אייערע.

נאכדעם האט אימיצער אין קארידאר אין מיטען דערינען זיך אויסגעלאשט און בעקוקענדיג דעם שוך, וואס איז אין עפעס איין, האט ער אנגעהויבען שרייען אויף אימיצען:

— הע, וואס טוט זיך דא! עס איז דאך נישט אויסצושטעהען פון די יאפאנישע אנטאטשקער... אויב איהר ווערט זיי נישט צונעהמען פון זאלען, וועל איך זיי מיט די אייגענע הענד דערשטיקען..

און דער פראפעסארשעס קליינע הינטעלעך, פונקט ווי זיי וואלטען געוואוסט אז דאס מיינט מען זיי, האבען זיך גלייך געלאזט לויפען צו דער טיר. פון זייער צימער, און דארטען האט די פראפעסארשע זיי איינגענומען ווי מען נעהמט אין געהרויזעטע קינדער, און דערביי האט זי געשריגען אויפ'ן קול.

איך קען האט זיך דאס לעבען אנגעהויבען האסטיג, מען האט צונאסען די מילך אין ריגעלעך, מען האט אנגעצונדען די גאז-אויוועלער. און אויב מען האט גראד דאן געראכט א חשבון פון עלעקטריק, איז שוין גאר געווען לעבעדיג, און די פערטשאנקינא האט געשריגען העכער פון אלעמען.

און אין אט דער ענגשאפט, פלאטערענדיג זיך אונטער די פיס, האבען זיך געשטופט הינט און קינדער.

אמאל האט זיך דערהערט א קלונג, אויב דער קלונג איז געווען א לאנגער, א הערשענדער, מיט ברייטען פערנעהם, האבען זיך אלע דערשראקען און זענען געוואָרען בלאס, מעהר פון אלעמען האט זיך אין אזא פאל דערשראקען די פענסיאנערקע, אמאל איז דער קלונג געווען א קורצער, נישט קיין זיכערער, דערנאך גלאט עפעס צוויי איילענדיגע קלינגעלעך, איבערגעשראקענע, און דאס איז מעהרסטענטיילס געווען א פרעהער גאסט. וואס בלאנדזשעט אין דער האלב טונקעלקייט אויף די שטיגען און זוכט אימיצען, און קלינגט און ווייסט נישט וויפיל מאל מען דארף קלינגען.

און אזוי שנעל ווי מען האט דערהערט אזא קלונג האט זיך אין הויז גלייך אנגעהויבען א ריי־סעריי ווער עס זאל געהן עפענען די טיר. מען האט נישט געוואוסט צי מען האט געהערט איין קלונג צוויי, אדער דריי.

געענדיגט האט זיך עס דערמיט, וואס סוף כל סוף איז אימיצער דאך געגאנגען עפענען די טיר, און אויב עס האט זיך ארויסגעוויזען, אז דאס קומט מען נישט צו איהם, נאר צו אימיצען אנדערש, פון די שכנים, האט ער זיך צושריגען ביין.

— בלינד זענט איהר? — זעהט איהר דען נישט, אז צו די דיאקאנאווס דארף מען קלינגען דריי מאל.

— איך האב דאך געקלונגען דריי מאל.

— דער טייוועל ווייסט אייך וויפיל מאל איהר האט געקלונגען -- גיט ער א מאך-צו די טיר יענעם אונטער דער נאז, — די פיס טוען מיר שוין וועה לויפענדי עפענען די טיר אלע מאל!

בלויז צוויי זאכען האבען פעראייניגט די שכנים. די ערשטע זאך — א בוך צום לעזען. נישט אלע האבען זיך, ווי עס שיינט, געקענט פערגינען, אזא זאך ווי קויפען ביכער, האבען זיי גענומען ביי די שכנים, וועלכע האבען מעהרסטענטיילס געקריגען די ביכער פון זייערע בעקאנטע. און געליענט האט מען דאס רוב ביכער פון אויסלענדישע שרייבער, ווייל די אייגענע שרייבער האט מען נישט געגלויבט. די ביכער זענען געגאנגען פון האנד צו האנד ביז מען האט פון זיי געמאכט א שעהנעם תכלית.

די צווייטע זאך, וואס האט פעראייניגט אלעמען, און געווען דאס געשיר, וואס מען האט געליהען איינע ביי די אנדערע ווען געסט זענען געקומען.

אין אנדערע זאכען אבער איז יעדער שכן געווען א וועלט פאר זיך, און אלעס איז געווען א גרונד זיך צו קריגען.

איינ'ם זין פון בעציהונגען צווישען מענש און מענש איז דאס נישט געווען קיין וואוינונג, נאר א פולווער-שפייכלער. עס איז כמעט נישט אוועק קיין איין טאג, אז דער פולווער זאל נישט אויפרייסען ערגעץ, ווייל די שכנים האבען דעם פולווער שטענדיג געהאלטען טרוקען.

אויף שריט און טריט איז געווען א גרונד זיך צו צוקריגען איינער מיט'ן אנדערען. דער ערשטער גרונד איז געווען דאס וואש-צימער, יעדער פריה מארגען האבען זיך דארט אויסגעשטעלט אין א לאנגער ריי די בידגער, וואס האבען זיך געאיילט צו געהן ארבייטען, און דערביי זענען אייניגע געווען זעהר אומגעדולדיג, און אזוי שנעל ווי איינער איז אריין, האבען שוין צעהן אנדערע מיט די פויסטען געקלאפט אין טיר, אז ער זאל עס מאכען שנעלער, ווייל דא איז נישט קיין האטעל.

און ווען עס איז אהין אריין דער, וואס האט פריהער העכער פאר אלעמען געשריגען, האט מען גענומען [illegible] אויף איהם.

דאס צימער, וואו די וואנע איז געשטאנען איז געווען אזוי אנגעלאזט, אז ווען איינער האט זיך געוואלט אויסבאדען, האט ער מיט חשד אהין אריינגעקוקט, מורא געהאט א פיס דארט צו [illegible]לען, דערנאך האט ער גענומען א מאך מיט דער האנד און איז אוועק. סיי ווי סיי וואלט ער נישט אוספייעט זיך אויסצובאדען, ווייל נאך איידער ער וואלט זיך אויסגעטון וואלטען שוין אנדערע געקלאפט אין טיר און וואלטען איהם [illegible], אז ער זאל עס מאכען שנעלער, ווייל דא איז נישט קיין האטעל.

חוץ דעם איז דארט געווען פינסטער, און פון דער סטעליע, וואו עס איז געווען דאס וואש-צימער פונ'ם אויבערשטען שטאק, האט געקאפעט אין איין קאפען און אויפ'ן דיל איז געווען א טייכעל, וואס האט געריכט ביז דער שוועל. און דערפאר זענען דארט שטענדיג געווען אנגעווארפען ציגעל, און יעדער איינער, וואס איז אהין אריין, האט זיך אוועקגעשטעלט אויף די ציגעל, סטאַרענדיג זיך מיט אלע מעגליכקייטען ער זאל נישט אומפאלען; און דערביי האט ער געטון, וואס ער האט געוואלט.

געהן רופען א וואסער-ליטער-מעכאניקער, האט קיינער פרינציפיעל נישט געוואלט. ווארום וואס הייסט עפעס, ער וועט געהן און די אנדערע וועלען אנשמוצען? ! און די געוועזענע בעל-הביתטע פון דער וואוינונג האט גלאט געשעפט נחת, זאגענדיג, אז אזעלכע חזירים קענען גאר נישט אנדערש. זיי האבען פערכאפט א פרעמדע וואוינונג און קענען נישט לעבען ווי מענשען.

דער צווייטער גרונד פאר קריגעריי איז געווען די קיך, וואו מען האט פון אינדערפריה געארבייט פונקט ווי אין א פאבריק, און וואו עטליכע גאז-אויוועלעך האבען מיט אמאל געברענט. איינ'ם טשאד און רויך האט מען געזעהן בלויז די פלייצעס און די עלענבויגענס פון די בעלי-הביתטעס, וואס האבען געטראגען האלבע שיכלעך אויף די באָרפיסע פיס, דא איז כמעט נישט אוועק קיין איין מינוט, מען זאל זיך נישט קריגען — איבער געפעס, איבער אויסגעגאסענע פאמיעס, און ווען די געוועזענע בעל-הביתטעס איז אריין אין קיך, איז דארט געווארען אנ'אמת'ער סדום.

אבער מעהר ווי איבער אלע אנדערע זאכען, האט מען זיך אין הויז געקריגט איבערן שמוץ, וואס קיינער האט נישט געוואלט אויפרוימען. ווען מען האט געכאפט איינעם פון די שכנים אנווארפען שמוץ, האט מען איהם באלד געצוואונגען דאס אפצוראמען. אבער ווען מען האט נישט געוואוסט, ווער עס האט דעם שמוץ אנגעווארפען, איז דער שמוץ געבליבען ליגען.

דערצו איז נישט אוועק קיין איין טאג, אז ביי א שכן זאל עפעס נישט פערפאלען ווערען. אפילו גאז-אויוועלעך זענען פערפאלען געווארען, און דאן האט מען, געוועהנליך, געזאגט, אז צוגע'גנב'עט האט זיי דער געוועזענער בעל-הבית'טעס זוהנדעל. אבער זעהר אפט זענען פערפאלען געווארען זאכען, אפילו דאן ווען דער בחור'ל איז גאר אין דער היים נישט געווען.

געוועהן, אז ס'איז נישט אויסצוהאלטען, האבען אלע געמאכט פאר זיך קעסטעלעך מיט שלעסלעך אין קיך. און דארטען האט מען פערשלאסען טעפלעך און בעקעלעך און קיכעלעך, אבער מען האט די אלע זאכען גאר בעהאלטען אין די צימערן, אזוי שנעל ווי מען איז פארטיג געווארען מיט'ן קאכען און באקען.

און ווען אט די אלע סגולות האבען אלץ נישט געהאלפען, איז געבליבען, אז מען זאל אין דער וואוינונג איינפיהרען א וואך און יעדער איינער פון די שכנים זאל, נאך דער ריה, האלטען וואך און אכטונג געבען אויף די [illegible].

מוסאליני רעדט!

ליבקס פון מוסאליני'ן — דער לופט-פערקעהר-מיניסטער באלדא.

אזוי וועהלט מען אין ענגלאנד

א בליק אין א וואהל-לאקאל, די קאבינעס, וואו עס ווערען אפגעגעבען די שטימען.

אויף דער קעניג אין אין טאג פון די וואהלען געקומען קיין לאנדאן.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

מאָנטאג 2 כב מרחשון תרצ"ב

נאָוועמבער

זון-אויפגאנג 6.32
זון-אונטערגאנג 4.12

היינט—אזיצונג פון דער וואהל-קאָמיסיע
צו וועהלען א קהלה-פערוואלטונג

(—) ווי בעקאנט איז אויף דער לעצטער זי-צונג פון קהלה-ראט אויסגעוועהלט געוואָרען א קאָמיסיע, וועלכע האָט פאר אנ'אויפגאבע אדורכצו-פיהרען די וואהלען צו דער קהלה-פערוואלטונג.

לויט די פאָרשריפטען האָט די קאָמיסיע נישט געהאט דאָס רעכט אָנצוהויבען די ארבייט, ביז איהר צוזאמענשטעל איז נישט בעשטעטיגט גע-וואָרען דורך דער שטעטישער סטאראָסטווע.

עהערנבעכטען איז אין קהלה-קאנצעלאריע אָנ-געקומען א בריף פון דער סטאראָסטווע, אין וועל-כען דער צוזאמענשטעל פון דע' קאָמיסיע איז בע-שטעטיגט געוואָרען.

צוליב דעם קומט היינט פאָר א זיצונג פון דער קאָמיסיע, וועלכע וועט אויסוועהלען א פאָרזי-צער און וועט בעשטימען דעם טאָג פון די וואהי-לען פון א קהלה-פערוואלטונג.

ווי מיר דערוויסען זיך האָט אדוו. ווייצמאַן רעזיגנירט פון זיין אמט אלס מיטגליד פון דער קאָמיסיע און אויף זיין אָרט איז אריין אין דער קאָמיסיע ה' פישעל ליבערמאַן.

אויסגעפוצט שוי-פענסטער און צוהאַקט דעם קאָפּ פון א יודישען פוטער-סוחר
מהומה אויף נאָוואָמיעסקא גאס וועגען א רויב-אָנפאל

(2) אויף נאָוואָמיעסקא גאס האָט זיך נעכ-טען פערשפרייט א קלאנג, אז אויף דעם פוטער-סוחר יצחק אַפּאטאָווסקי (נאָוואָמיעסקא 5) איז אויסגעפיהרט געוואָרען אנ'אָנפאל.

ווי ס'האָט זיך שפעטער ארויסגעשטעלט, זיינען צו אַפּאטאָווסקין אין געשעפט אריינגעקומען די צוויי ארבייטער קאספשאק און קאָנעצקי, וועל-כע האָבען ביי אַפּאטאָווסקין געפוצט די שוי-פענ-סטער. צווישען אַפּאטאָווסקי'ן מיט די ארבייטער איז געקומען צו א ווארט-אויסטויש וועגען אר-בייטס-געלד. אין רעזולטאט, האָט איינער פון די ארבייטער א זעץ געטון אַפּאטאָווסקי'ן אין קאָפּ, פון וואָס אַפּאטאָווסקי איז געפאלען אין חלשות. די ארבייטער זיינען אנטלאָפען, זיי זיינען אָבער פערהאַלטען געוואָרען און אָפּגעפיהרט אין קאָמי-סאַריאַט, וואו ס'איז געגען זיי צוזאמענגעשטעלט געוואָרען א פּראָטאָקאָל און בעפרייט.

צו פעראנטוואָרטליכקייט ווערען צוגעצויגען די, וואָס האָבען פערשפרייט א קלאנג וועגען א רויב-אָנפאל.

די פרוי מיינט, אז דער מאַן איז טויט
און א דאנק די צייטונג שטעהט ער אויף תחית המתים

(2) מיט א יאָהר צוריק, האָט די 21-יעהריגע ערנאַ בלאושטארק חתונה געהאַט מיט דעם 32-יעהריגען אדאָלף וואסערמאַן (מישליעווסקא 11). לעצטענס איז ביי די וואסערמאַנ'ס געבוירען גע-וואָרען א קינד.

נעכטען איז אין וואסערמאַנ'ס וואוינונג גע-קומען א פרוי. דער פרוי'ס וויזיט האָט וואסער-מאַנ'ען זעהר שטארק צעמישט. ווי ס'האָט זיך שפעטער ארויסגעשטעלט, איז דאָס געווען וואסער-מאַנ'ס ערשטע פרוי פון זד.-וואָליע.

וו. איז מיט עטליכע יאָהר צוריק אוועקגע-פאָהרען זוכען ארבייט קיין דייטשלאנד, פון וואנען ער האָט קיין ווארט נישט געשריבען. די פרוי האָט געמיינט, אז מיט איהם האָט אנ'אומגליק פאסירט.

מאכט זיך א מעשה, און וואסערמאַן ווערט איבערגעפאָהרען פון אנ'אויטאָ, און די פרוי וואַ-סערמאַן נומ' 1 לייענט דעם נאָמען אין דער צי-טונג, און דאָ איז זי געקומען זעהען, צי די צייטונג שרייבט ריכטיג.

דערוויסענדיג זיך, ווער ס'איז די פרוי, איז די פרוי וואסערמאַן נומ' 2 אוועק און אויסגעטרונ-קען א פלעשעלע עסיג-עסענץ. די פאָגאָטאָוויע האָט איהר געגעבען הילף, און בלאושטארק איז ארעס-טירט געוואָרען.

אז די כלה איז דעם מחותנ'ס א „קאָכאַנקע“
איז דער חתן מכבד די כלה מיט א מעסער אין זייט

(א) אויף מארטא-גאס 9 אין ווידזעוו וואוינט דער 52-יעהריגער אנדזשעי קאלוושני צוזאמען מיט זיין 19-יעהריגען זוהן סטעפאַן. מיט עטליכע חדשים צוריק האָט סטעפאַן בעקענט די 21-יעהריגע אנא ביאלעק פון מיצקיעוויטשא 9. דאָס פּאָרפאָל האָט בעשלאָסען חתונה צו האָבען. דער מחותן פון חתנ'ס צד האָט נישט מסכים געווען אויפ'ן שידוך, האָט סטעפאַן דעם טאַטען אָנגעטון אויף טערקיש און געמאכט א ווארט אָהן דעם טאַטענ'ס וויסען.

דערוויסענדיג זיך פון דער מעשה, האָט דער טאַטע דעם חתן בתור אָנפערטרויט א סוד, אז די כלה איז געווען זיין „קאָכאַנקע“, און אז נאָך פרי-הער איז זי געווען א „מיידעל מיט א ביכעל“.

דע'הערט אזא מעשה, האָט דער פערליבטער סטעפאַן צוזאמען מיט א חבר יאַן וואשיאַק (נאָוואָ-ראָט 93) נעכטען אָנגעוואָרט די כלה אנא ביאלעק פאר איהר היים אויף מיצקיעוויטשא 9, און האָבען זי „מכבד“ געווען מיט עטליכע מעסערס.

די געשטאָכענע איז אָפּגעפיהרט געוואָרען אין שפיטאָל, און מיט די צוויי מעסער-חברים פער-נעהמט זיך די פאָליציי.

רעגיסטראַציע פון יאהרגאנג 1911

די רעגיסטראַציע פיהרט אדורך די מיליטער-ביוראָ פון מאַגיסטראַט אויף זאַוואדזקא 11, טעגליך פון 8 ביז 3 אזייגער.

עס דארפען זיך שטעלען:

היינט, מאנטאג, ד. 2 נאָוועמבער

די, וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פון 5 קאָמיסאַריאַט מיט די אותיות!

A B

און די, וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פון 12 קאָמי-סאריאט, מיט די אותיות:

A B C D E F G H Ch I J

מארגען, דינסטאג ד. 3 נאָוועמבער

די, וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פון 5 קאָמיסאַריאַט מיט די אותיות

C D E

און די, וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פון 12 קאָמי-סאַריאַט מיט די אותיות:

K L Ł M N O P

באַהן-הנחות פאר שול-יוגענד

לויט א מיטטיילונג פון קאָמוניקאַציע-מיניס-טעריום וועט די שול-יוגענד אויף די פעריעס פון „ווישיסטקיך שוויאָנט“ און „דניא זאדושני“ געניסען פון באַהן-הנחות. די הנחות זיינען גילטיג פון 30 אָקטאָבער ביז'ן 4 נאָוועמבער ד. י.

הנחות פאר אונטעראָפיצירען

(2) ווי מיר דערוויסען זיך, ווערט איצט אויסגעאַרבייט א געזעץ פּראָיעקט וועגען הנחות פאָר אונטעראָפיצירען. צווישען אַנדערע זאָל גע-שאַפען ווערען א ספּעציעלער אונטעראָפיציר'ען-קאַרפּוס. נאָך דער דינסט-צייט, וועלען די אונטער-אָפיצירען פערזיכערט ווערען מיט מלוכה-פּאָסטענס א. אנד. הנחות

באַלפור-דעקלאַראַציע-פייערונג אין „אהל-יעקב“

צוליב'ן יאָהר-טאָג פון דער באַלפור-דעקלאַ-ראַציע איז שבת אין דער פריה פאָר-געקומען א ספּעציעלע פייערונג אין דער שוהל „אהל יעקב“. בשעת די עליות האָט מען געמאכט „מי שברך“ס דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע און א ספּעציעל פערפאַסטער „מי שברך“ איז געווען געווידמעט דעם לאָדזער ציוניסטישען קאָמיטעט, צוליב דער פערענדיגונג פון זיין קאַדענץ. די נדרים זיינען געווען בעשטימט לטובת דעם קרן קימת. נאָך קריאת התורה זיינען אָפּגעריכט געוואָרען הזכרות פאר די קדושים, וואָס זיינען געפאלען בעת די אַב-געשעהענישען אין ארץ-ישראל און לאָרד באַלפור'ן.

דערויף האָט געהאַלטען א רעדע דע' דעפ. ד"ר ראָזענבלאַט.

ענטדעקט אינלעגאלע אויפרופען

(2) אין רודע-פאַביאַניץ, איז בעת א רע-וויזיע אויף וועסאָלא 2, ענטדעקט געוואָרען א העקטאָגראַף און קאָמוניסטישע אויפרופען. צוויי מאַן זיינען געוואָרען אַרעסטירט. די אויפרופען זיינען קאָנפיסקירט געוואָרען.

פון צענטראַלען סוחרים און פאַבריקאַנטען-פערבאַנד

דאָס נייע פּרעזידיום האָט זיך קאָנסטיטו-אירט: פּרעזעס ה' אינזשיניער גרשון פראַשקער, וויצע-פּרעזעסען ה' יאַקוב דענענשטיין, ה' איגנאַ-צי יאַשונסקי, קאַסירער מאַקס גאָרדאָן און ה' לע-אָן מאַזור, סעקרעטאַרן מאַרקוס האַלפערן און ה' יאַקיב שטערן, עקאָנאָמען — שטיינשניידער און ת' בי צלער.

אלגעמיינע פערזאמלונג פון דער ציוניסט. ארגאניזאציע

(—) נעכטען איז פאָרגעקומען די אלגעמיינע פערזאַמלונג פון דער היגער ציוניסטישער אָרגאַ-ניזאַציע.

דער בעריכט הויבט זיך אָן מיט א „יזכור“ געווידמעט די געפאַלענע בעת די אַב-געשעה-נישען אין א"י, די פערשטאָרבענע גרויסע פער-זענליכקייטען לאָרד באַלפור, לאָרד מעלטשעט און לואי מארשאַל ז"ל, די פערשטאָרבענע פיהרער אין פוילישען ציוניזם ווי אויך די מיטגלידער פון לאָדזער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע, וואָס זיינען געשטאָרבען אין משך פון דער צייט פון דער-מאָנטען בעריכט.

פון דער אלגעמיינער איבערזיכט צום בע-ריכט בעקומען מיר א בילד פון דער לאַגע און די וויכטיגסטע געשעהענישען אין ציוניזם און אין ארץ ישראל אין משך פון די לעצטע פאַר יאָהר, און דער ענטוויקלונג פון דער ציוניסטישער בע-וועגונג אין פוילען בכלל און אין לאָדז בפרט. נאָך דער אויסרעכנונג פון צוזאמענשטעל פון קאָ-מיטעט, די קאָמיסיעס, אָפּטיילונגען, יוגנט אָרגאַ-ניזאַציעס א. א. וו. געהט דער בעריכט איבער צו דער אייגענטליכער טעטיגקייט, וועלכע נעמט אַרום 10 בעזונדערע אָפּטיילונגען.

מען זעהט, אז טראָץ איהרע דאגות אויף צו זיכערן דעם ביודזשעט, וואָס שאפט דעם יסוד און די מעגליכקייט פאר דער ארבייט, איז די ציוניסטישע אָרגאַניזאַציע געשטאַנען שטענדיג אויף דער וואך פון יעדער געשעהעניש אין יודישען און ציוניסטישען לעבען און אָפּגעפאַלגט יעדע ערשיינונג אין דער ציוניסטישער בעוועגונג, אין דער לאָנדעס און אָרטס-פּאָליטיק. די אָרגאַניזאַציע האָט געדינט אַלס מיטעל-פּונקט פון דער ציוניס-טישער בעוועגונג אין לאָדז און אין די אַרומיגע שטעט. א ברייטע אָרגאַניזאַציאָנעלע טעטיגקייט פון וועלכער די מיטגלידער שאַפען אָפּטיילונגען א.א.וו. איז געווען פערבונדען מיט א שטארקע אויפקלע-רונגס-און פּראָפּאַגאַנדע ארבייט. א גרויסע צאָהל פערזאַמלונגען זיינען איינגעאָרדענט געוואָרען אין משך פון דער צייט און וואָס האָבען געדינט דער ציוניסטישער אויפקלערונג ביי יעדער געלעגענ-הייט. די ציוניסטישע עסקנים האָבען זעהר אָפט אויך בעזוכט די אַרומיגע שטעט, דאָרט רעפערירט און מיטגעהאָלפען צו דער אָרגאַניזירונג פון דער ציוניסטישער אַרבייט.

א שטארקע אויפמערקזאַמקייט האָט דער ציוניסטישער קאָמיטעט געשאָנקען דער יוגענד-בעוועגונג, געבענדיג מאָראַלישע און מאַטעריעלע אונ-טערשטיצונג די פערשידענע ציוניסטישע יוגענד-אָרגאַניזאַציעס, וועלכע שטעהען אונטער איהר אויפזיכט און איינפלוס.

דער בעריכט פערנעמט זיך ברייט מיט דער קולטור-טעטיגקייט, וועלכע איז דורך דער אָרגאַני-זאַציע געפיהרט געוואָרען אין א גרויסען מאָס-שטאַב, אויף פערשידענע געביטען. דער וויכטיג-סטער צווייג פון דער דאָזיגער ארבייט איז די פאָלקס-אוניווערזיטעט, וועלכע איז אויסגעוואַקסען אין א בעדייטענדע קולטור-אינסטיטוציע, א זעהר גרויסע צאָהל פאָרלעזונגען פון די פערשידענסטע געביטען זיינען געהאַלטען געוואָרען אין משך פון דער צייט דורך די אָנגעזעהענסטע פּרעלעגענטען אין העברעאיש, יודיש און פויליש. אין משך פון איין פעריאָד זיינען איינגעאָרדענט געוואָרען 116 רעפעראַטען, אין א צווייטען — 64 א.א.וו. א גרויס אָרט אין דער קולטור-טעטיגקייט פערנעהמען אויך די העברעאישע אָוועגד-קורסען וועלכע עק-זיסטירען ביי דער אָרגאַניזאַציע און ווערען גע-פיהרט אונטער דער לייטונג פון אָנגעזעהענע פּע-דאַגאָגישע קרעפטען. אין משך פון די בעריכטס-יאָהרען האָבען בעזוכט די קורסען איבער 400 שילער. — די ביבליאָטעק „עבריה“ וועלכע איז די גרעסטע העברעאישע ביבליאָטעק אין דער שטאָט, בעזיצט א גרויסע צאָהל ביכער אין אלע געביטען פון דער העברעאישער ליטעראַטור און עס איז אין משך פון די לעצטע יאָה'ן בעדייטענד בערייכערט און פערפאָלקאָמט געוואָרען. א בכבודען אָרט אין דער קולטור-טעטיגקייט פערנע-מען אויך די אינסטיטוציעס, וועלכע שטעהען אונ-טער דער אונמיטעלבארע השפּעה פון דער ציו-ניסטישער אָרגאַניזאַציע (אינטערנאַט און פערמע „העלענובעק“ אַכראַנקע „הרצליה“ א א.וו.)

בעזונדערע קאַפּיטלען זיינען געווידמעט אין בעריכט דער ארבייט פון די אַלגעמיינע — קרן-היסוד, קרן-קימת, שקלים — און וועלכע עס זיינען פערטרעטען אויך די אַנדערע ציוניסטישע פעדעראַציעס.

אין דער ארבייט פון די דאָזיגע פאָנדען האָט זיך דער ציוניסטישער קאָמיטעט און די מיטגלידער פון דער אָרגאַניזאַציע בעזונדערס שטארק בעטייליגט, אין א איבערוויגענדער מאָס איז די ציוניסטישע אָרגאַניזאַציע פערטראָטען אין דער ארבייט פון קרן-היסוד.

דער קאַפּיטעל וועגען פּאַלעסטינא אמט פער-נעהמט זיך אויך מיט דער ענטוויקלונג פון דער עליה-בעוועגונג אין משך פון די לעצטע יאָהרען ענטהאַלט אויך א סטאַטיסטישע טאַבעלע פון די עולים, וואָס זיינען ערלעדיגט געוואָרען דורכ'ן א"י-אמט, וועלכער פערנעהמט זיך מיט אלע ענינים וואָס זיינען נוגע דער עליה קיין ארץ-ישראל (אינפאָרמאַציע, וויזעס, שיפסקאַרטען א.א.א.)

די לעצטע אָפּהאַנדלונגען אין בעריכט זיינען געווידמעט דער פּאָליטישער טעטיגקייט און נעמע אַרום די געביטען פון דער יודישער קהלה, סיים און שטאָט-ראַט. בעזונדערע טאַבעלען ענטהאַלטען די קאַסע-בעריכטען.

דער בעריכט, וואָס איז געדרוקט אין צוויי שפּראַכען — אין העברעאיש און יודיש — איז זאָרגפעלטיג צוזאַמענגעשטעלט געוואָרען און מאַכט אויך אויסערליך א גוטען איינדרוק.

אונטערשטיצונגען פאר ארבייטסלאָזע

(מ) דער אונטערשטיצונגס-אמט פאר ארבייטס-לאָזע ביים לאָדזער מאגיסטראט איז מודיע, אז מאָנטאג ד. 2 נאָוועמבער הויבט מען אן צו גיטהמען איינמ לדונגען פון ארבייטסלאָזע. פיזישע ארבייטער אויף דער דרינגענדער מלוכה'שער אונטערשטיצונג אויפ'ן חודש סעפּטעמבער.

די כללים פאר די, וואָס מעלדען זיך איין זענען דיזעלבע, וואָס זענען געווען לעת-עתה.

איינמעלדען זיך דארף מען, לויט פאָלגענדען סדר:

היינט, מאָנטאָג, 2 נאָוועמבער די אותיות

A B C D E F

דינסטאָג דעם 3 טען נאָוועמבער:

G H I J

מיטוואָך, דעם 4-טען נאָוועמבער:

K L Ł

דאָנערשטאָג, דעם 5-טען נאָוועמבער:

M N O

פרייטאָג, דעם 6-טען נאָוועמבער:

P R S

שבת, דעם 7-טען נאָוועמבער:

T U W Ż Z

די ארבייטסלאָזע דארפען צושטעלען:

1) א פּערזענליכען דאָקומענט, א פּאַס, אָדער אַנ'אַנדער פּאַפּיר, וואָס בעשטעטיגען די פּערזאָן; 2) א לעגיטימאציע פון פונפּ מיט קאָנטראָל-שטעמפּלען; 3) א פערזיכערונגס-ביכעל פונ'ם ארבייטסלאָזען, ווי אויך ענטשוליגעל, פון די משפחה-מיטגלידער, וועלכע וואוינען מיט איהם צוזאמען און פיהרען איין ווירטשאַפט.

פּלוצלונג געשטאָרבען א יוד

(–) שמואל אהרן ראָזענצווייג פון זאַווישאַ גאַס איז נעכטען געקומען אין „לינת החולים" וועגען א צעטעל צום דאָקטאָר.

אין קאָרידאָר האָט ער בעקומען א האַרץ-שלאַג און איז געשטאָרבען.

עס זאָל גוט קלינגען

זענען אבער קודם-כל נויטיג...

סלינגערס

(א) ווי מיר דערוויסען זיך וועט מהיום והלאה די האַנדעלס- און אינדוסטריע-קאַמער, ווי אויך די אינדוסטריע-אָפּטיילונג ביים מאַגיסטראַט, פאַרין אריינטראָגען פערשידענע פירמעס אין רעגיסטער, קאָרעגירען פריהער זייערע נעמען, אויספאָרמולירנדיג זיי אזוי, אז זיי זאָלען גוט קלינגען פאַר'ן אויער.

פאַרזיכטיג מיט אייוועלעך

(א) נעכטען האָבען פּאַסירט 2 פאַלען, ווען עס האָבען זיך שטאַרק אָפּגעבריהט, מחמת אויפרייסען אין אייגנעהייצטע אייוועלעך: רבקה ראָזענטאַל (אויף ריבנע 11), און רבקה טיבער אויף ריבנע 8).

ערעפענונג פון אַ נייער פּלאַצובקע

שבת איז פאָרגעקומען די פייערליכע ערעפענונג פון נייערעפענטען לאַגער פון מעסער- און פּלאַטין-אויסאַרבייטונגען אויף פּיעטריקאָווער 120, פון דער בעקאַנטער וואַרשאָווער פירמע ר. לינקאָווסקי, וואָס ווילענדיג צוגענגליך מאַכען דער לאָדזער בעפעלקערונג, צו זעהר צוגענגליכע פּרייזען איהרע אויסאַרבייטונגען, האָט זי ערעפענט איהר פיליע. מיר ווינשען דער דאָזיגער פירמע ערפאָלג.

א מאַנגעל אין ברויט

צוליב דעם טיילווייזען שטרייק אין די יודישע בעקערייען

היינט ביינאָג האָט זיך אין שטאָט געלאָזט פיהלען אַ מאַנגעל אין געבעקס. די סיבה דערפון איז אַ טיילווייזער שטרייק, וואָס האָט אויסגעבראָכען אין די יודישע בעקערייען.

דער סכסוך צווישען די בעקער-מייסטער מיט זייערע געזעלען ציהט זיך שוין אַ לענגערע צייט, די בעקער-בעזיצער ווילען פערקלענערען די לוינען אַרבייטער, ווי מ'גיט איבער ביז אויף פופציג פראָצענט די אַרבייטער שטעלען אַ ווידערשטאַנד.

אין דעם ענין איז סוף פאַריגע וואָך פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ ביים אַרבייטס-אינספּעקטאָר, וועלכע האָט נישט געגעבען קיין רעזולטאַט. אויף דעם מיטוואָך איז בעשטימט אַ צווייטע קאָנפערענץ אין לאָדז זענען דאָ דריי פעראיינען פון בעקער-אַרבייטער. דער בעקער-פעראיין פון די פוילישע אַרבייטער ווי אויך די יודישע אָפּטיילונג פון דעם פעראיין האָבען בעשלאָסען אויף אַ פערזאַמלונג פון זייערע מיטגלידער איבערצווואַרטען מיט אַ שטרייק ביז נאָך דער מיטוואָכדיגער קאָנפערענץ ביים אַרבייטס-אינספּעקטאָר מיט די בעקער-מייסטער דאַגעגען דער צווייטער פעראיין פון די יודישע בעקער-אַרבייטער האָט דעם שטרייק אַרויסגערופען שוין פון נעכטען, צוליב דעם שטרייק האָט זיך נעכטען געלאָזט פיהלען אַ מאַנגעל אין ברויט.

אַפּאַטובקער פּוטער,

פאַבריצירט אין לאָדז...

(א) אַזוי-ווי אַפּאַטובקער פּוטער, אויסגעפּערטיגט אין אַפּאַטובקער פּוטער קאָאָפּעראַטיוו האָט געהאַט אַ גוטען שם אין לאָדז, האָט מען אין לאָדז אָנגעהויבען „נאָכצומאַכען" דאָס פּוטער, מעהרווייניגער, ס'זאָל האָבען דעמזעלבען קוק און דיזעלבע פּאַקונג.

האָט דער אַפּאַטובקער קאָאָפּעראַטיוו געמאַכט אַ ויצעקו, און אַז מ'האָט אָנגעהויבען צו פאָרשען און צו נישטערען, ווער עס זענען די נאָכמאַכערס, האָט מען, נאָך אַ רעוויזיע, פעסטגעשטעלט, אַז דאָס איז די פירמע קאַהאַן און אַלטמאַן (פּיעטריק. 174), ביי וועלכע מ'האָט קאָנפיסקירט עטליכע צענדליג טויזענד געפעלשטע אַפּאַטובקער עטיקעטען, און די ביידע אָנגערופענע זענען אַרעסטירט געוואָרען.

לויט די ביז-איצטיגע אויסרעכנונגען זאָל די אַפּאַטובקער קאָאָפּעראַטיוו האָבען געהאַט, מחמת די פעלשונגען, 50 טויזענד זלאָטעס היזק.

אַנטיסעמיטישע פּלאַקאַטען

אין רודא-פּאַביאַניץ און אין כאָיני

(א) די לעצטע טעג קלעפּט עמיס אָנ'אײנבעקאַנטער פּערזאָן אין רודא-פּאַביאַניץ און כאָינע אַנטיסעמיטישע פּלאַקאַטען אין וועלכען די בעפעלקערונג ווערט אויפגעפאָדערט צו שלאָגען יודען, און צו אויסראָטען זיי מיט אַלע מיטלען.

די דאָזיגע פּלאַקאַטען ווערען גלייך, אויף דער פאַראָרדנונג פון דער מאַכט אײנגעריסען, אין דערגעטיימנישפולער „קלעבער" ווערט געזוכט דורך דער פּאָליציי.

לויט דעם תוכן פון די פּלאַקאַטען קאָן מען דרינגען, אַז דער מחבר זייערער איז נישט ביי דעם פולען זינען.

Dr. med. G. GERSZTAJN

ספּעציאַל-אַרצט פאַר אויגען-קראַנקהייט

צוריקגעקעהרט

טראַגוטאַ 12, טעל. 175-10.

נעהמט אָן פון 1–11 און פון 7–8 אָוו. 1754

יודיש טעאַטער אין „פילהאַרמאָניע"

דירעקציע: א. בעזמאַן און ד. צעלמייסטער.

אַכטונג! פּרייזען כמעט בחנם: פון 50 גר. ביז 2 זל.

היינט, מאָנטאג, דעם 2. נאָוו. 9 אָוונד—דאָפּעלטער פּראָגראַם!

4 שעה לאַכען ביז טרערן / דונער אַפּלאָדיסמענטען / 2 גרויסע פּרעמיערעס אין איין אָוונט

6 אַרטיסטען, 30 נומ' געזאַנג און טענץ אין איין אָוונט

פאַזיטיוו לעצטע 2 גאַסטשפּילען פון די ליבלינגע פון גאַנץ פּוילען

דינה האַלפּערן און סעם בראָנעצקי

ס'ווערט געגעבען 2 גרויסע אָפּערעטען-שלאַגערס:

1) די גרויסע ירושה — אָפּערעטע אין 3 אַקטען

2) פיפי, דאָס פּאַריזער וועשין-מיידל

אָפּערעטע אין 3 אַקטען.

אַכטונג! צוליב דעם גרויסען פּראָגראַם, ווערט געבעטען דאָס געעהרטע פּובליקום צו קומען פּינקטליך.

געדענקט די פּרייזען: פון 50 גר. ביז 2 זל.

ס'געהיימניש פון דער טראַמוויי-סטאַציע ראָקאָטשינער 54

לעצטעים האָט א גרויסע פעראינטערעסירונג אַרויסגערופען דער פאַקט, אז די טראַמווייען נ' 16, 10, וואָס געהען אָפּ אין דער ריכטונג קיין וויזשעוו זענען פערפולט ביז'ן לעצטען פּלאַץ, דערביי רעקרוטירען זיך די פּאַסאַזשירען פון פערשידענע ספערען אייגוואַוינער פון אונזער שטאָט. נעבען דער עלעגאַנטער דאַמע זעהען מיר אַנ'איינפאַך געקליידעטע בעל-הבית'טע. ביים פשיסטאַנעק ראָקיטשינער 54 ווערען די וואַגאָנען פּוסט. ס'געהיימניש פון דעם דאָזיגען פשיסטאַנעק איז דער גוט-אָרגאַניזירטער אויפ'ן אויסלענדישען מוסטער דער איינציגער אין אונזער שטאָט וואַרען-הויז „קאָנסום" ביי דער ווידזעווער מאַנופאַקטור, וואוהין עס איילען אַלע שפּאָרזאַמע בעל-הבית'טעס, וואָס שטרעבען זייער ווירטשאַפטליכע געברויכען צו ערלעדיגען אויף די בעקוועמסטע בעדינגונגען.

ווייל דער „קאָנסום" ביי דער ווידזעווער מאַנופאַקטור האָט שוין איהר פעסטגעשטעלטע רעפּוטאַציע פון דער ביליגסטער איינקויפס - קוועלע אין לאָדז.

די נייע דירעקציע פון „קאָנסום", א דאַנק איהר ענערגישער אָרגאַניזאַציע און אונגעוועהנליכע פעהיגקייטען איז זי ביכולת צו פערקלענערען די פּרייזען פון די סחורות מיט 50 פּראָצ. און ס'איז טאַקי נישט קיין וואונדער אין דער צייט פון דער אַלגעמיינער סטאַגנאַציע, אז אין די גרויסע זאַלען פון „קאָנסום", ראָקאָטשינער 54, רוישט פּשוט פון דעם המון, וואָס קויפט איין קאָלאָניאַל, גאַלאַנטעריע, קוך-געשירען, הערן, דאַמען און קינדער-קאָנפעקציע און דאָס אַלעס צו נידריגערע ווי קאָנקורענץ-פּרייזען.

א בעזונדערע נאָכפראַגע איז אויף רעשטלעך וואָס ווערען פערקויפט אין „קאָנסום" צו געוויס פאַבריקס-פּרייזען. אלזאָ ס'געהיימניש פון דעם טראַמוויי-פשיסטאַנעק אויף ראָקאָטשינער 54 איז דער „קאָנסום" ביי דער ווידזעווער מאַנופאַקטור אַקצ. געז. וואוהין עס איילען זיך די אויסצאָהליגע מאַסען נאָך ביליגע און גינסטיגע איינקויפען.

ווינטער-צייט פון אַמטירען

(א) פון היינט אָן איז אין אַלע אַמטען פון מלוכה'שער אַדמיניסטראַציע, ווי אויך אין דער קראַנקען-קאַסע און פערזיכערונגס אַנשטאַלטען, גילטיג די ווינטער-צייט פון אַמטירען.

דאָס אַמטירען הויבט זיך אָן האַלב 9 אינדערפריה ביז האַלב 4 און שבת ביז 2 מיטאָג.

די דאָזיגע ווינטער צייט פון אַמטירען פערבליבט ביז דעם 31 מערץ 1931.

אַפּטייקען

היינטיגע נאַכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאַכט דיזשורירען: מ. קאַנפּערקאָוויטש (זגערזשער 54), סימק'עוויטש (קאָפּערניקאַ 26), זינדעלעוויטש (פּיעטרקאָווער 25), סאָפּאָלאָוויטש און שאַט (פשעיאַזד 19), מ. ליפּיעץ (פּיעטריקאָווער 193), ריכטער און לאַבאָדאַ (ליסטאָפּאַדאַ 86).

Dr med.

H. LUBICZ

ספּעציאַליסט פאַר הויט-, וועגערישע און געשלעכטס-קראַנקהייטען

צעגעלניאַנאַ 7 (פריהער 43) טעל. 141-32

עמפּפאַנגס-שעה'ן 8 – 10, 12 – 2 און 5 – 8, זונטאָג און יו"ט 9–1. פאַר דאַמען בעזונדערער וואַרטע-זאַל

ר. איזראַ ע״ל.

קפערעלע

א סענסאַציאָנעל-ערצעהלונג ראָמאַן פון דער לאָדזער ווירקליכקייט

(9

— דאָס הייסט הער קאָמיסאַר, אַז איהר אַרעסטירט מיך.

— איך קען אַנדערש נישט האַנדלען, צוליב די אומשטענדען, אין וועלכען איך האָב געפונען די וואוינונג אייערע.

— איך בין גרייט אויסצופיהרען אייער בעפעהל, האָט קאַלינסקי געזאָגט, אָבער איהר וועט מיר ערלויבען נישט מעהר ווי 5 מינוט, כדי איך זאָל זיך צוגרייטען צום אַרעסט.

— דאָס קאָנט איהר.

קאַלינסקי האָט געגעבען עטליכע פאַראָרדנונגען זיין שטובען-מיידעל, דאַן איז ער צוגעגאַנגען צו זיין שרייב-טיש, אַרויסגענומען פון שופלאָד, אַ קליין פּעקעלע איינגעפּאַקט אין ברוינעם פּאַפּיר, צוגעגאַנגען צו דרייהאָרנען און געזאָגט:

— לעאָן נעהם צו דאָס פּעקעלע און טראָג דאָס אַוועק אויף דעם אַדרעס, וועלכער איז אויפגעשריבען אויף דעם צעטעלע, וואָס ליגט אויף דעם דאָזיגען פּעקעלע.

דרייהאָרן איז בלאַס געוואָרען, ער האָט זיך אַרומגעקוקט אויף די אַנוועזענדע, צי ס'האָט אימיצער נישט בעמערקט זיין צעטומלונג, ער האָט געקוקט אויף דעם פּעקעלע און דאַן אויף דעם אַדרעס און האָט אַליין נישט געוואוסט, צי ער חלומ'ט, צי ער איז וואַך, צי רעדט צו איהם אַ לעבעדיגער מענש אָדער איז ער אינגאַנצען סעריבישוף'ט. לעאָן האָט נישט גענומען דאָס פּעקעל נאָר פּשוט געכאַפּט און שנעל אַריינגעלעגט צו זיך אין טאַש. דאַן האָט ער געפרעגט קאַלינסקין אויף אַנ'אופן ווי ס'וואָלט גאָרנישט געשעהען.

— וואָס געפינט זיך אין דעם דאָזיגען פּעקעלע?

— איך ווייס אַליין נישט לעאָן, איך האָב עס געדאַרפט אוועקטראָגען אויף דעם אַדרעס, וועלכען איך האָב דיר געגעבען. טו-זשע מיר אַ טובה און טראָג עס דו אַוועק.

— אָבער פון וואַנען קומט דאָס צו דיר, האָט לעאָן מיט נאָך מעהר נייגיריגקייט געפרעגט..

— דאָס איז אַ צו לאַנגע געשיכטע, אַז איך זאָל דיר דאָס איצט דערצעהלען. יעדענפאַלס, אינטערעסיר זיך מיט דעם פּאַרפאַל, וואָס איז היינט פאָרגעקומען אויפ'ן גרינעם מאַרק און דו....

— מיר געהען, האָט דער קאָמיסאַר איבערגעריסען דאָס געשפּרעך צווישען קאַלינסקין און דרייהאָרנען.

— אויף ווידערזעהען, האָט זיך קאַלינסקי פריינדליך פערבויגען צו זיינע פריינד ד"ר גאָלד און דרייהאָרן און איז אַרויס פון צימער אין בעגלייטונג פון קאָמיסאַר.

ד"ר גאָלד און דרייהאָרן האָבען גאָרנישט געענטפערט און זענען באַלד דערויף אַרויסגעגאַנגען, ווייל דער קאָמיסאַר האָט פערחתמ'עט די וואוינונג און האָט איבערגעלאָזען אַ וואַך נעבען דער טיר.

דער פּאָליציי-קאָמיסאַר האָט בעמערקט דאָס לעצטע נערוועזישע געשפּרעך צווישען קאַלינסקין און דרייהאָרן און האָט זיך דאָס געגומען גוט אין זינען אַריין. ער האָט אויך געזעהען, ווי קאַלינסקי האָט איבערגעגעבען זיין פריינד אַ פּעקעלע.

דרייהאָרן איז אַרויס אויף דער גאַס און האָט געוואָלט אונבעדינגט זיך דערווייטערען פון ד"ר גאָלד, ער האָט געמוזט בלייבען אַליין, כדי ער זאָל קענען גוט בעטראַכטען די לאַגע און זיך אָריענטירען, וואָס דאָ איז פאָרגעקומען. ד"ר גאָלד איז אויך געווען מיד פון די איבערלעבענישען פון די לעצטע שעה'ן. ביידע פריינד זענען געגאַנגען איינער נעבען אַנדערען און זיך נישט אויסגערעדט מיט קיין איין וואָרט. ביים עק פון גאַס האָבען זיי זיך געזעגענט און זענען אַוועק אין פערשידענע זייטען, דרייהאָרן האָט אָנגעטאַפּט דאָס פּעקעלע ביי זיך אין טאַש און איז נאָך אַלץ נישט צו זיך געקומען פון ערשטוינונג.

— וואָס זאָל דאָס בעדייטען? ס'איז דאָך גאָר נישט צו פערשטעהען, ווי אַזוי קומט דאָס צו קאַלינסקין און פון וואַנען ווייסט ער די אַדרעס, וואוהין דאָס איז בעשטימט געוואָרען?

— און וואָס איז פאָרגעקומען מיט דעם פרייליין ראַווסקאַ? וואו איז זי אַהינגעקומען? און וואָס איז דאָס פאַר אַ פּאַרפאַל אויפ'ן זשעלאָני רינעק?

דאָ איז פאָרגעקומען עפּעס שרעקליכעס, איך פיהל, אַז דער ענין וועט נישט אַדורכגעהען אַזוי גלאַטיג, וואָס זאָל איך אָבער איצט טון.

אין דעם אויגענבליק איז דרייהאָרנען געקומען אויפ'ן זינען די דאַמע, וואָס איז ביי איהם היינט געווען, וואָס איז זי און וואָס האָט זי פון איהם געוואָלט? פון וואַנען קען זי פערלען? נישט אַנדערש, אַז זי האָט אַ האַנד אין דעם גאַנצען ענין.

דרייהאָרן האָט אַרומגעבלאָנקעט איבער די גאַסען, דער זייגער האָט ערשט געוויזען 9 אָוועטנד, ס'איז געווען פרייטאָג אויפדערנאַכט.

— וואָס זאָל איך איצט טון, האָט ער זיך געטראַכט, איך דאַרף אַביסעל רוה, כדי צו קענען בעטראַכטען, כדי זיך צו קענען אָריענטירען, די גאַנצע געשיכטע קען זיך זעהר שלעכט ענדיגען. און געהענדיג אַזוי איבער די גאַסען, האָט ער זיך געטראַכט, אַז דאָס גלייכסטע וואָלט געווען אַוועקצוגעהען צו פּערעלען, זי איז אַפילו בייז אויף מיר, אָבער איך האָב נישט קיין אַנ'אַנדערע עצה, ער איז אַוועק צו פּערעלען.

(פאָרטזעצונג קומט)

לאָדזער יודישער קאַמעראַל-טעאַטער — אַרעע 1-טער מאַי 2. דירעקציע: דוד צעלמייסטער
XVI יאָר ווילנער טרופּע — אַנפירונג: מ. מזאה.
היינט, מאָנטאָג, דעם 2-טען נאָוועמבער 9.15 אָוועגד
צו ביליגע פּרייזען ביז 2 זל. ערשטע רייהע
„גרינע פעלדער"
פאָלקס-שטיק אין 3 אַקטען פון פּרץ הירשביין.
רעזשי-בעניאונג יעקב שיגאַרין.
בילעטען צו בעקומען אין קאַסע פון טעאַטער.

נייער קאָמיטעט
פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע

בעכטען שפּעט ביינאַכט האָט זיך נאָך אַ לענגערע דיסקוסיע איבערן בעריכט, וועלכען מיר געבען אויף דער 7-טער זייט פּערענדיגט די אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון דער לאָדזער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע. עס איז אויסגעוועהלט געוואָרען אַ נייער קאָמיטעט, אין וועלכען עס געהען אריין פאָלגענדע פּערזאָנען.

אין קאָמיטעט. עהרען פּאָרזיצער ד"ר ברוידע, ד"ר ראָזענבלאַט, ק. אוריסאָן, רעד. אוגער, וו. האַלבערשטאַט, אינזש. זעלינסקי, לאַוויק אַל. יאָעל, מ. לימאַן, ק. לעווענטאַל, מ. מאַרכעוו, י. פּאַקעלע, ק. פיינבערג, מ. פלאַטאו, מ. ראַקאָוויטש, מ. טעמפּעלהאָף, צבי ליטווין, ש. לעוו, מ. קאַרא, ש. רייכמאַן ש. ראַגאָזשינסקי, ל. גאָלדבערג, מ. רומקאָווסקי, י. לובלינסקי, מרים קאַצענבויגען, נחמיה וועגמייסטער.

קאַנד.: מאיר פּלאַצקער, וואָלף סקורא, מאָזעס פּיקעלני, אליעזער שיין, א. בראָווערמאַן, ה. פריימאַן.

רעוו. קאָמיסיע: א. י. בזשעזשינסקי, ווינדמאַן, אַדוו. ניימאַן, נ. קאַראַטשינסקי.

עהרען-געריכט: ב. וואַקס, אינזש. פּראַשקער, סאַמועל פויסט, פּאַלמאַן, אַדוו. שטרויך.

די לויה פון הערשעל יעדוואַב

צו דער לויה פון פערשטאָרבענעם אַרטיסט הערשעל יעדוואַב, איז געקומען אַ גרויסער עולם. ס'האָט זיך פערזאַמעלט די גאַנצע אַרטיסטישע משפחה. פריינד און פערעהרער פון פערשטאָרבענעם, וועלכע זענען געקומען אָבגעבען דעם לעצטען כבוד זייער פערשטאָרבענעם פריינד און חבר.

ביים רוג בזשעזשינער און די אַלעע וואָס פירט צום בית החיים, איז דער נפטר געטראָגען געוואָרען פון זיינע נאָהנטע פריינד ביז דער טהרה-שטוב.

אין טהרה-הויז זענען געהאַלטען געוואָרען הספּידים פון ה' האַלפּערין, וועלכער האָט גערעדט וועגען פערשטאָרבענעם.

אַ שטאַרקען איינדרוק האָט געמאַכט דער הספּד פון אַרטיסט ה' האַמבורגער אין נאָמען פון די לאָדזער יודישע אַרטיסטען. אין וואַרימע ווערטער רעדט ער אַרום וועגען די קלעפּ, וואָס דאָס יודישע טעאַטער בעקומט די לעצטע צייט. ה' האַמבורגער'ס רעדע ריהרט אַלעמען ביז טרעהרען.

צום סוף רעדט נאָך אין נאָמען פון יודישען אַרטיסטען-פעראיין אין פּוילען-מאַרסאַלאָוו.

ביים אָפענעם קבר האָט קדיש געזאָגט אַ שוואָגער (דער פערשטאָרבענער האָט נישט איבערגעלאָזט קיין זיהן).

צו הערש יעדוואַבס טויט

זיין פּלוצלינגער טויט איז עפּעס אַ רעטעניש פאַר אונז יודישע אַרטיסטען. ס'האָט געטראָפען פּלוצים, קיינעם נישט בעמיט קיינעם נישט צוזוויסען געגעבען וועגען זיין קראַנקהייט, אנגענומען אַלץ מיט אַ וויץ, ווי ער האָט עס זיין גאַנץ לעבען ליב געהאַט, אַלץ מיט הומאָר אַלץ מיט געלעכטער.

אָבער דער לעצטער געלעכטער איז שוין אַ טראַגישער געווען. די נאַגעל פון מלאך המות האָבען אים מער נישט אָפּגעלאָזט. מן הכתם זיין נשמה אויסגעהויכט מיט אַ שאַרפען וויץ אויף זיינע אָפּגעשטאָרבענע ליפּען.

ווידער אַ שווערער פערלוסט פאַר אונז יודישע אַקטיאָרען.

גרויסע סבות טרייבען די לעצטע יאָרען אַ טייל פון אונזערע חברים פריה אין זייער קבר אריין.

אָבער גישט היינט איז די צייט וועגען דעם זיך ברייטער פונאַנדערגריבלען צו פריה איז נאָך די וואוגד וואָס טוט אונז שטאַרק וויי.

ראובן מאַרסאַלאָוו.

פערזענליכע נקמה
אַרע - אַ בלוטיגער רויב-אנפאַל

(2) מיט 2 טעג צוריק איז אויף צעמענטאַרנאַ 20 בעפאַלען געוואָרען אַ געוויסער יוזעף קאַמינסקי די אַנפאַלער האָבען איהם מיט מעסערס געפעהרליך צושטאָכען דעם קאָפּ, אַזוי אַז אין אַ גוסס'ן צושטאַנד האָט מען איהם אָפּגעפיהרט אין שפּיטאַל, דאָרט איז ער געקומען צו זיך, און ערקלערט, אַז די באַנדיטען האָבען ביי איהם אַוועקגערויבט 20 זלאָטעס.

אויפ'ן יסוד פון קאַמינסקיס ערקלערונגען איז אויך אַרעסטירט געוואָרען אַ געוויסער בראָניסלאַוו מאַרקס (פון רודאַ, צעמענטאַרנאַ 4), וועלכער האָט זיך מודה געווען אין אָנפאַל, ערקלערענדיג אָבער, אַז ער איז איהם בעגאַנגען נישט מיט רויב-צוועקען, נאָר אויס נקמה. זיין מיטהעלפער גיט ער נישט אויס.

ביי דער ווילנער טרופּע
אנפ. מ. מזאה

אין לאָדזער יודישען קאַמעראַל-טעאַטער.

די בעניאונג גרינע פעלדער ביי די ווילנער איז אַדורך היינטיגען פרייטאָג מיט אַ אונגעהויערער גרויסען ערפאָלג. דאָס שטיק וואָס שפּרודעלט מיט אַזאַ רייכען פאָלקס-הומאָר און דאָס וואונדערבאַרע אַקטיאָרען-שפּיל האָט אריינגעבראַכט דעם פול געפּאַקטען זאַל אין אַזאַ ענטציקונג און התפּעלות, אַז די ווענט האָבען געציטערט פון די דונערן-אַפּלאָדיסמענטען מיט וועלכע דער עולם האָט בעשאָנקען די אַרטיסטען.

היינט מאָנטאָג – ווייטער „די גרינע פעלדער"

ראַדיאָ-פּראָגראַם
מאָנטאָג, ד. 2 נאָוועמבער

10,15 גאָטעסדינסט, 11,58 צייטסיגנאַל, 12,10 גראַמאָפאָן, 3,23 פּאַרלעזונג, 345 קאָמוניקאַט פאַר פישער און שיפער, 3,50 גראַמאָפאָן, 4,20 לעקציע פראַנצויזיש, 5,10 פאָרלעזונג, 5,35 קאָנצערט, 6,50 פערשידענעס, 7,15 קאָמוניקאַט פון לאָדזער האַנדעלס-קאַמער, 7,30 רעפּערטואַר, 7,40 גראַמאָפאָן, 7,45 ראַדיאָ-פּרעסע, 8,00 פעליעטאָן, 8.15 געזאַנג, 9,45 פעליעטאָן, 10,00 גראַמאָפאָן, 10,40 קאָמוניקאַט.

„פון דער סדרה"

ס'איז ערשינען דאָס 3 ספרל „פון דער סדרה" וועלכעס נעמט אַרום די סדרות: בראשית, נח, לך לך, וירא, חיי שרה, תולדות, ויצא. די ערשטע 2 העפטען נעמען אַרום אַלע סדרות פון ספר דברים, צו בעקומען אין לאָדזער ביכהאַנדלונגען און ביים ארויסגעבער: ס. ז. גליקסמאַן, לאָדז זאַוואַדזקאַ 16 אַ.

פון „ההלוץ המרכזי"

דער נישט לאַנג גע פענטער צווייטער סניף פון „החלוץ המרכזי" אין לאָדז, קילינסקיעגאָ 60, האָט בעוויזען אין משך פון דער קורצער צייט זיך צו אָרגאַניזירען ווי געהעריג און ציילט שוין היינט צו טאָג צירקאַ 60 מיטגלידער. ס'ווערען געפיהרט העברעאישע גרופּען.

לעצטע 2 גאַסטראָלען פון דינה האַלפּערן און סעם בראָנעצקי אין „פילהאַרמאָניע"

היינט גיט די דירעקציע פון „פילהאַרמאָניע" אַ מתנה פאַר דעם לאָדזשער טעאַטער-עולם: 2 פיעסען פאַר 1 בילעט.

1) „די גרויסע ירושה" 2) פּיפּי, „דאָס וועשן-מיידל", מיט די ליבלינגע דינה האַלפּערן און סעם בראָנעצקי.

אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון „בר-כוכבא"

שבת איז פאָרגעקומען די אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון יודישען ספּאָרט- און טורן-פעראיין „בר-כוכבא".

די פערזאַמלונג איז געעפענט געוואָרען דורכ'ן פּרעזעס יעזשי וואָלף און ס'איז געוועהלט געוואָרען אַ פּרעזידיום פון פאָלגענדע ה"ה: ל' שטערן, ה. שטראַוויס, ד"ר זילבערשטראָם, י. וואָלף, ד"ר גלליי און אַדוו. בערקאָוויטש.

דער בעריכט פון דער פערוואַלטונגס-טעטיגקייט רופט אַרויס אַ לעבהאַפטע דיסקוסיע, אין וועלכער ס'האָבען אנטיילגענומען פיל מיטגלידער פון דער פערזאַמלונג.

דער פערוואַלטונג ווערט אויסגעדריקט אָנערקענונג פאַר דער ביזאיצטיגער טעטיגקייט. נאָכדעם איז געוועהלט געוואָרען אַ קאָמיסיע פון י.מ. גיגטער, מ. לעסמאַן און איזשביצקי, וועלכע דאַרף אַדורכפיהרען די וואַהלען צו דער נייער פערוואַלטונג. צוליב דער שפּעטער צייט איז די פערזאַמלונג אָפּגעלעגט געוואָרען ביז שבת, דעם 7. נאָוועמבער.

REZINOTRUST
וויכטיג פאַר לאָדז און דער פּראָווינץ!
דערמיט מאַכען מיר בעקאַנט דער ג. קונדשאַפט, אַז אַוזער לאַגער אין לאָדז,
פּיעטריקאָווער 40, דינגע אָפיצינע, פאַרטער א. פ.
SKŁAD KOMISOWY
Przedsięb. Handlowe „REZYNA"
איז פערזעהען מיט אַ רייכען אויסוואַהל פון זעמטליכע קאַלאָשען און באָטען פון דער פירמע
„REZINOTRUST"
צו מעסיגע פּרייזען — מיט אַכטונג
Przedsięb. Handl. „REZYNA"
Łódź, Piotrkowska 40
tel. 145 32.

האַללאָ! קליגג 240-80
KURJER KRAWIECKI
„GELASSENA"
Sienkiewicza 40, tel. 240-80
נעהמט-אָן יעדע אַרט נאַרע אַפּע צום פּרעסען, רייניגען, וואַשען און פּאַרבען. נעהמט-אָן און שיקט אָפּ שחיים די אַרבייט מיט איינענע שיק-יונגלעך.
רעיעלע בעהאַנדלונג! סאָלידע אויספיהרונג!

Dr. Różaner
ספּעציאַליסט פון הויט און ווענערישע קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע און קינדערלאָזיגקייט
נאַרוטאָוויטשאַ 9, טעלעפאָן 128-98
נעמט אָן פון 8–10; 4–8 אָוועגד.
זונטאָג פון 9 ביז 10 פריה.

כעמיש-באַקטעריאָלאָגישע לאַבאָראַטאָריע
פון מאַגיסטער נ. שאַץ
פּיעטריקאָווער 37, 2 שטאָק פראָנט
אַנאַליזען פון קאַל, אורין, לייכען א. אנד.
מעסיגע פּרייזען. מעסיגע פּרייזען

וויכטיג פאַר לאָדז און פּראָווינץ!
מצבות פון 30 זל. אָן ביז צו די מייעסטע גראַניט דענקמאַלען פיהר איך אויס ביליג און סאָליד, אויף וואונש בעזוך איך די ג. קונדשאַפט אויך אויף דער פּראָווינץ. קומט און איבערצייגט אייך!
מיט אַכטונג פירמע "Granit"
לאָדז, פאָמאַרסקאַ 39.

Dr. MAZUR
צוריקגעקעהרט

Prywatne POGOTOWIE LEKARSKIE
ZIELONA 6.
Telefon 12-333
tel. 12-333 — tel. 12-333
ערטיילט דרינגענדע ערצטליכע הילף אין אַלע פּלוצימדיגע פאַרפאַלען צו יעדער צייט ביי טאָג און ביינאַכט ווי אויך אין אַלע אַקושעריע און גינעקאָלאָגישע הילף.

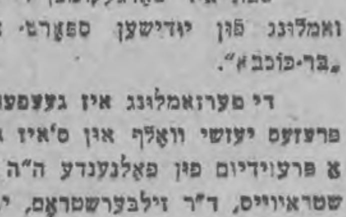

היינט און ווייטערדיגע טעג! וואונדערשעהנע ליבעס-פּאָעמע פון דער מייסטערשאַפּטס-רעזשי ERNEST LUBICZ
„מאָנטע קאַרלאָ"
אין דער הויפּט-ראָלע די רייצענדע העלדין פון „ליבעס-פּאַראַדע" – JEANETTE MAC DONALD און איהר פּאַרטנער JACK BUCHANAN
סער'ן פּראָגראַם: אַ קלאַנג-צוגאַבע און לאַנד-אַקטואַליטעטען. אָנהויב אין געוועהנליכע טעג 4.30 נאָכמיטאָג, שבת און זונטאָג–30 12 בייטאָג.

קלאַנג-קינאָ-טעאַטער APOLLO
היינט פּרעמיערע — נייע קלאַנג-בעאַרבייטונג פון גרויסען פילם אונטער'ן נאָמען: — היינט פּרעמיערע
„דאָס הייזעל פון פּעטער טאָם"
לויט דער בעקאַנטער ערצעהלונג. — אין די הויפּט-ראָלען: Margarita Fischer, James B. Love, Virginja Grey, Edmund Carew, George Siegman
אָנהויב טעגליך 4 נאָכמיטאָג, שבת און זונטאָג – 12 אַ זייגער בייטאָג.

פעלץ=ווארעז=לאגער „KAMCZATKA"

לאדז, 19 פּיעטריקאווער 19, טעל. 224=66 און 162=23

זמפפעהלט דעם רייכסטן אויסוואהל פעלץ-ווארעז צו ערמעסיגטע פרייזן

בעמערקונג: קירזשנער- און שניידער-ווערקשטעל אויפ'ן ארט.

קלאנג-קינא-טעאטער

ZACHĘTA

26 זגערזשער 26

הייגט און פאלגעגדע טעג!

מייסטערווערק פון אלע צייטען!

ליבעס-פעמע, וועגען וועלכער די וועלט האט נישט געטרוימט.

רוהם פון דער קלאנג-פילם-קונסט א. נ.:

„קעניג פון די בעטלער"

די ראלע פון פאס-בעטלער שפילט דער הויפט ארטיסט פון ניו-יארק

DENIS KING

דאס מעכטיגע שפילען פון אקטיאר און זינגער פערטושט מיט רוהם אלע ביז איצט געזעהענע ביהנע און עקראן-שטערנס.

אין דער ראלע פון דער פירשטין דער סובטעלסטער סטאר פון עקראן

Jeanette Mac Donald

בעריהמט פון פילם „ליבעס-אראריע"

מ'בעט דאס ג' פובליקום צו קומען אויף די פריהערדיגע ס צאנסע

קירצליך: „דער למד'וואוו'ניק"

אנהויב אין געוו. טעג 4 נאכמ. שבת, זונטאג 12 בייטאג.

קלאנג-קינא

MIMOZA

קילינסקיעגא 178

היינט און פאלגענדע טעג!

גרויסע פרעמיערע א. נ.:

יאנקא מוזיקאנט

אין די הויפט-ראלע:

STEFAN ROGULSKI, MARJA MALICKA, DYMSZA, Kazimierz KRUKOWSKI

אנהויב 4 נאכמ., שבת און זונטאג 2 בייטאג

אויפ'ן ערשטן סעאנס אלע פלעצער 60 גר

זיכערע הילף און א רפואה

אהן א אפעראציע, אן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיפטונג פאר קראנקע אויף קילעס פאר מענער ווייבער און קינדער. פערשידענע קאליקעס אין גוף פאר הויקערס און פיס

פערלאזט אייך נישט, וויל דער ווינקעל-בראך ווערט גרויס אזוי ווי א מענשען-קאפ, אדער אזוי ווי א וואסער-פאס און עס פעלט ארויין אין דעם מוח און דער קראנקער איז אין א גרויסער סכנה דורך פערדרייען די קיקעס ווערט קר בראנדיג און שטערבליך. ספעציעל געמענע הייל-באנדראזשען אויסגעצייכענט גאט דורך גרויסע פראפעסאר'ן מיט מיינע בעהאנדלונג און פון דייטשן פראפעסאר

דאקטאר בראכורעווונג בעזונטונג זיכער דעם שמערצען און געפעהרליכסטען ברוך. אויך פאר הויקערס ריכטונגען מיט הייל-גארטעטען און אפאראטן פאר פערדרייטע פיס און פלאט-פוס ספעציעלע אינלאגען אין די שיך. רינגסטליכע געמענע פיס און הענד, געמענע זאקען פאר די גרעסטע קראנקע אדערן.

עמפפאנגט פון 9 ביז 1 פרימאג און פון 3 ביז 7 אין אווענד.

ארטאפעדישע אנשטאלט

Specialist J. RAPAPORT Ortoped

von Lemberg Łódź, WOLCZANSKA 10,

tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאס פערזענליכע ערפיינען פון די קראנקע איז אונ-בעדינגט נויטיג. דיפלאמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזי-טעטס-פראפעסארען: פרופ. ד"ר בארוטש, פראפ. דר. י. מא-רישלער, פראפ. ד"ר בר. קיעלאנאווסקי און אויך אנדערע.

מיר נעהמען אויך אן טערויכערטע פון דער קראנקען-קאסע.

דאנקזאגונג.

דערמיט דריק איך אויס מיין הערצליכען דאנק דעם גרויסן ספעציאליסט ה' דיר. ראפאפארט, וואוינהאפט אין לאדז, וואול-טשאנסקא 10 פאר לעקאליזירען מיר דעם ברוך, אויף וואס כ'האב געליטען א סך יאהרען.

באנדע עליאש, פיעטריקאווער 50.

„SANATO"

כירורגיש=וועכנעריז-אנשטאלט

אגראדאווא 10, טעל. 213=57

1-טע און 2-טע קלאס

גינעקאלאגיש-וועכנעריז-אבטיילונג

ד"ר מעד. ש. איינער, ד"ר מעד. י. בוים, ד"ר מעד רייטלער-סוריאנסקא ד"ר מעד. וו. אייכנער

פרייז פון א געבורט

אין 2-טען קלאס צוזאמען מיט פערהיטונגס-מיטלען

200 זל.

אויפזיכט איבערן קינד ד"ר מעד. י. פאלאקאש

כירורגישע אפטיילונג פון ד"ר מעד. מ. קאנטאר

עמפפאנגס-שעה'ן פון 1 ביז 2 נאכמיטאג.

אויגען-אפטיילונג פון ד"ר מעד. י. קראיש

עמפפאנגס-שעה'ן פון 11 ביז 12 נאכמיטאג.

Dr. med.

Haltrecht

ספעצ.-ארצט פאר הויט און געשלעכטס-קראנקה.,

נעהמט אן פון 8—9.30 פריה פון 1—2 נאכמיטאג און פון 6 ביז 9 אווענד.

זונטאג פון 9 ביז 1 בייטאג.

פיעטריקאווער 10

טעל. 245-21.

פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע פרייזען.

יעדער איינציגער

האט זיך איבערצייגט, אז פאר

מעבעל

דיוואנעס, פעלצען, נייה-מאשינען, גארדעראבען אז"וו

צאהלט די העכסטע פרייזען

א. ווייצמאן

שענקעוויטש 23

טעלעפאן 191=00.

ביי מיר איז שטענדיג פערשידען געניצט מעבעל אין גוטען צושטאנד צו פערקויפען.

Dr. med. NIEWIAŻSKI

ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע

אנדזשעיא 5, טעל. 159-40

נעמט אן פון 8–11 און פון 5–9 אוו.

זונטאג און יום-טוב פון 9–1 פארמ.

בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

Dr.

med. **H. GUTSZTADT**

ספעציאל-ארצט פאר אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען

צוריקגעקעהרט

ZACHODNIA 62 (Śródmiejska 14)

telefon 129-52.

נעמט אן פון 9–10 פריה און פון 5–7 אווענד.

Dr.

med. **REICHER**

פאלודניאווא 28, טעל. 20193

ספעציעל ארזט פאר מענער-שוועכע=בעהאנדלונג

נעהמט אן פון 8—11 פריה און פון 5—8 אווענד.

זונטאג און יום-טובים פון 9—1 בייטאג.

א הערן-שניידער

געזעלען

קען זיך מעלדען

ביי זאלצמאן,

גלובנא 24.

Dr. med.

W. Eychner

גינעקאלאג-אקושער

11 זגערזשער 11

טעלעפאן 134 72

נעמט אן פון 3–4 נאכמ.

און פון 7 – 9 אווענד.

DOKTOR

H. WOŁKOWYSKI

צוריקגעקעהרט

צעגעלניאנא 4, טעל. 216=90

ספעציאל-ארצט פאר הויט- און וועגערישע קראנקהייטען, מענער-שוועכע, אלע ארט אנאליזען, עלקטראטעראפיע, בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען.

נעמט אן פון 8–2 און פון 5–9 אווענד.

בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען.

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאקטוירים-ספעציאליסטען

זאוואדזקא 1.

נאר פאר וועגערישע הויט-קראנקה.

און מענער-שוועכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער.

קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אורא-לאגישע און נערוועז-קראנקהייטען.

קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער הייל-קאבינעט קאסמעטיק.

-- טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אווענד. --

פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ.

נעמט-אן א פרוי-דאקטאר נור קינדער און פרויען

זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.

– בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען. –

וויזיט 3 זל.

Dr.

med. **J. LUBICZ**

כירורג-ארטאפעד

פאלודניאווא 9, טעל. 183=17

צוריקגעקעהרט

קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער

אייגענע פראצעדורע פון זעמטליכע ארטאפעדישע אפאראטען ווי: הקלארקעס אויף א אטטעסטן, קינסטליכע הענד און פיס, גארסעטען א. ז. וו.

נעמט אן פון 2.30 ביז 4.30 נאכמיטאג.

לעטשניצע

פון דאקטוירים ספעציאליסטען

רענטגען-אינסטיטוט

און טרצליך-דענטיסטישער קאבינעט

זגערזשער 17, טעל 116-33

ד"ר גאלדשטיין-פאלאק אויגען-קראנקה פון 1–2

ד"ר וויינבערג אינערע, הערץ און לונגען פון 1–2 און פון 6–7

ד"ר יוסימאן נערוועז-קראנקה. פון 12–2

ד"ר מונפעל רענטגען פון 12–2 און 4–6

ד"ר פאפיערני פרויען- און געבורט-הילף פון $1–11^1/_2$

ד"ר קאנטאר כירורגישע קראנקה. פון 5–6

ד"ר ראקאווסקי נאז, האלז און אויערען-קר פון 10–11, 2–3 און פון 6–7

ד"ר ראזענצווייג קינדער-קראנקהייטען פון 11–12 און פון 4–5

ד"ר רוזשאנער הויט- און געשלעכטס-קר. פון 1–2

נ. ראזעס צאהן-ארצט פון 9–1

א. גראדזענטשיק צאהן-ארצט פון 3–7

צאהן-פלאמבירונג, בעלייכטונגען, קראנען, מאסטען א.א.וו. ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען א רענטגען-אינסטיטוט. — היילונג פון הויט-קראנקהייט פון קאפ (פארך) מיט רענטגען-שטראלען, פאר בעשטראלונג און דורכלייכטונג, קווארץ-לאמפען, דיאטערמיע, עלעקטריזאציע

אלע מעגליכע אנאליזען.

אימפונגען נעגען שארלאך (שקארלאטין).

די לעטשניצע איז אויך אפען זונטאג

וויזיטען אין שטאט.

קליינע אנאנסען

פרייז פון אנאנאנס ביז 15 ווערטער נור 1 זל.

איבערצוגעבען א געוועלב געאייגענט צו אלעס אויף נאווראט 15, צו ערפאהרען אין געוועלב ביי ראדזשינסקי.

א קעלער בעשטעהענד פון 3 צימערן געאייגענט אויף קויהלען ווי אויך אויף א פאבריקעל אין צו פערמיטען. צו ערפאהרען נאוואמיעיסקא 21 אין פוטער-געוועלב אויפ'ן הויף.

זאפארט איבערצוגעבען 2 צימער מיט א קיך מיט בעקוועמליכקייטען. נארוטאוויטשא 25. דער וועכטער וועט אנווייזען.

עס איז נויטיג

א קוואליפיצירטער סוויטער-מאכער ווערט געזוכט וווסכאדניא 56 ביי פאבריקאנט.

דאמען-בעשטעלטער שניידער נעהמט אן צו 30 זל. א מאנטעל און 40 זל. א קאסטיום לויט די ביליגסטע פאסאנען זאוואדזקא 37 שולץ.

פערשידענעס

אכטונג, פאנטאפעל בראנזשע פאמפאנעס 80 גראשען 24 שטיק ווערט זאפארט געליפערט. פראוויגץ דורך פאסט. ציגעל גאס 37 3. שטאק וו. 10 אוז דאלגא 17 וו. 5 ביים באלוטער פלאץ.

לאקאלען

צו פערמיטען א צימער פאסענד פאר א דאמען-שניידערין אדער ביורא ביי פישקאף פולנאצנא 9 ווי אויך אויספערקויף פון פערשידענע מאלער-שאבלאנען.

געוו. אסיסטענט פון די קליניקען פון אוניווערזיטעט אין בערלין

Dr. med. STARKER

וועגערישע, הויט, האר און בלאז-קראנקהייטען

12 שרודמיעסקא 12

טעל 126-87

נעהמט אן פון 9–11 און פון 4–8 אווענד.

זונטאג און יום-טוב פון 9 ביז 1 מיטאג.

פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזן

Dr. Z. Rakowski

ספעציאליסט פאר אויערן-, נאז-, האלז- און לונגען-קראנקהייטען

11=טעז ליסטאפאד 9

קאנסטאנטינער טעלעפאן 127-81

שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אן אין דער לעטשניצע זגערזשער 17 פון 10 — 11 און פון 2 — 3

אבאנאמענטס-פרייז: אין לאדז – 5 זל. א חודש מיט צוטראגען א היים; אויף דער פראווינץ 6 זל א חודש אין אויסלאנד – 8 זל.

פאר'ן אינהאלט און טערמינען פון די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פעראנטווארטליך די אדמיניסטראציע איז אפען בייטאג און ביינאכט.

אנאנסען-פרייז: פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב יו"ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפאלטען

אין טעקסט—40 „ „ „ —60 „ „ „ 4 „

נאכ'ן טעקסט—12 „ „ „ —18 „ „ „ 6 „

פאר א מילימעטער-שורה: איבער דער שטאט 50 פראצ. טייערער. אויסל. 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. א װארט

Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzistowski i D. Zilbesberg. Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman

Czcionkami i druk. „Najer Folksblat". Piotrkowska 86.